SKLEP KOMISIJE

z dne 23. februarja 2011

o državni pomoči C 48/08 (ex NN 61/08), ki jo je Grčija odobrila podjetju Ellinikos Xrysos SA

(notificirano pod dokumentarno številko C(2011) 1006)

(Besedilo v grškem jeziku je edino verodostojno)

(Besedilo velja za EGP)

(2011/452/EU)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) in zlasti prvega pododstavka člena 108(2) PDEU,

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru in zlasti člena 62(1)(a) Sporazuma,

ob upoštevanju odločitve Komisije, da začne postopek na podlagi člena 108(2) PDEU [1] glede ukrepa pomoči št. C 48/08 (ex NN 61/08) [2],

po pozivu vsem zainteresiranim stranem, naj predložijo svoje pripombe v skladu z navedenimi določbami, in ob upoštevanju teh pripomb,

ob upoštevanju naslednjega:

I **POSTOPEK**

(1) Komisija je 9. julija 2007 prejela pritožbo, da naj bi Grčija sprejela dva ukrepa o dodelitvi državne pomoči podjetju Ellinikos Xrysos SA (v nadaljevanju: Ellinikos Xrysos). Po večkratni izmenjavi informacij je Komisija 10. decembra 2008 začela formalni postopek preiskave v zvezi z domnevnimi ukrepi.

(2) Grčija je 23. februarja 2009 predložila svoje pripombe na odločitev Komisije o začetku postopka.

(3) Odločitev o začetku postopka je bila objavljena v *Uradnem listu Evropske unije* 10. marca 2009 [3]. Pripombe so predložile štiri zainteresirane strani: podjetje Ellinikos Xrysos, upravičenec domnevnih ukrepov, dne 10. aprila 2009; družba European Goldfields Ltd, glavni delničar Ellinikos Xrysos, dne 10. aprila 2009; sindikati rudnikov Cassandra dne 2. aprila 2009 in Hellenic Mining Watch, grško združenje, katerega cilj je „varstvo okolja in zaščita javnosti pred negativnimi posledicami rudarjenja ter varovanje nacionalnega bogastva“ [4], dne 6. aprila 2009.

(4) Pripombe so bile posredovane Grčiji v dopisih z dne 6. maja 2009 in 7. julija 2009. Grčija je odgovorila na pripombe zainteresiranih strani v dopisih z dne 3. junija 2009, 20. julija 2009 in 23. septembra 2009.

(5) Komisija je od grških organov 19. junija 2009, 11. decembra 2009 in 22. aprila 2010 zahtevala dodatne informacije, pri čemer sta Grčija in podjetje Ellinikos Xrysos odgovorila v dopisih z dne 23. julija 2009, 29. julija 2009, 15. januarja 2010, 11. februarja 2010, 12. februarja 2010, 4. maja 2010 in 27. maja 2010. Uradniki Komisije in grški organi so si maja 2010 po elektronski pošti dodatno neuradno izmenjali informacije. Sestanka med uradniki Komisije in grškimi organi sta potekala 11. februarja 2009 in 24. junija 2010, med uradniki Komisije in domnevnim upravičencem pa 2. februarja 2009 in 26. junija 2009.

II **PODROBEN OPIS POMOČI**

II.a *OSNOVNE INFORMACIJE O RUDARSKIH PRAVICAH IN DOVOLJENJIH*

(6) Rudarska pravica je pravica do vstopa in zavzetja določenega dela zemljišča zaradi izkoriščanja tega zemljišča bodisi s podzemnimi izkopavanji ali deli na prostem, da se na ta način pridobijo rudnine, ki se lahko tam nahajajo. Prenese se skupaj z zemljiščem, predvidenim za rudarjenje, ki je njen sestavni del.

---

[1] 1. decembra 2009 sta se člena 87 in 88 Pogodbe ES nadomestila s členoma 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU); oba sklopa določb sta vsebinsko enaka. Za namene tega sklepa se sklicevanja na člena 107 in 108 PDEU razumejo kot sklicevanja na člena 87 in 88 Pogodbe ES, kadar je ustrezno.

[2] Odločitev Komisije C(2008) 7853 konč. z dne 10. decembra 2008 (UL C 56, 10.3.2009, str. 45).

[3] Glej opombo 2.

[4] Kot je opredeljeno v pripombah navedenega združenja, ki so bile predložene Komisiji.

(7) Rudarska pravica se razlikuje od rudarskega dovoljenja, ki omogoča opravljanje rudarskih dejavnosti. Podelijo jo pristojni organi po opravljeni oceni poročil o izvedljivosti in predloženih okoljskih študij. V obravnavanem primeru je v času prodaje iz leta 2003 rudarska dovoljenja odobrilo ministrstvo za razvoj.

II.b *UPRAVIČENEC*

(8) Ellinikos Xrysos je veliko grško rudarsko podjetje, dejavno na področju rudarjenja zlata, bakra, svinca, srebra in cinka. Leta 2009 je njegov promet znašal 44,7 milijona EUR (z dobičkom po odbitku davka 1,7 milijona EUR), imelo pa je približno 350 zaposlenih. V času zadevnih ukrepov pomoči (glej odstavke 11 in 16–18) se je podjetje Ellinikos Xrysos uvrščalo med velika podjetja, saj je bilo povezano z velikim podjetjem. Priporočilo Komisije 2003/361/ES z dne 6. maja 2003 o opredelitvi mikro, majhnih in srednje velikih podjetij ([5]) navaja naslednje: a) kategorijo mikro, majhnih in srednje velikih podjetij sestavljajo podjetja, ki imajo manj kakor 250 zaposlenih ter letni promet, ki ne presega 50 milijonov EUR in/ali letno bilančno vsoto, ki ne presega 43 milijonov EUR (Priloga, naslov 1, člen 2(1)); b) da bi se iz kategorije skupin majhnih in srednje velikih podjetij lahko izločila tista, katerih gospodarska moč lahko presega moč pristnih majhnih in srednje velikih podjetij, je treba razlikovati med različnimi vrstami podjetij glede na to, ali so neodvisna (odstavek 9 uvodne izjave); c) „neodvisno podjetje“ je podjetje, ki ni razvrščeno kot povezano podjetje (Priloga, naslov 1, člen 3(1)); in d); „povezano podjetje“ je podjetje, ki ima večino glasovalnih pravic delničarjev ali družbenikov v drugem podjetju (Priloga, naslov 1, člen 3(3)(a)). V obravnavanem primeru je bilo decembra 2003 (čas prodaje leta 2003) 53,3 % delnic Ellinikos Xrysos (160 000 delnic od skupno 300 000 delnic) v lasti podjetja Greek Mines SA, podružnice podjetja Aktor SA. Letni promet podjetja Aktor za pretekli dve leti, tj. 2001 in 2002, je znašal 120,9 milijona EUR oziroma 302,6 milijona EUR. Poleg tega je njegova bilančna vsota v teh dveh letih znašala 151,9 milijona EUR oziroma 260 milijonov EUR ([6]). Ti podatki Aktor uvrščajo med velika podjetja. Torej je bilo podjetje Ellinikos Xrysos v času zadevnih ukrepov pomoči veliko podjetje.

(9) Sedanji družbeniki Ellinikos Xrysos so European Goldfields Greece BV (65 % delnic), Hellas Gold BV (30 % delnic) in Aktor SA, grško gradbeno in energetsko podjetje (5 % delnic). European Goldfields Greece BV in Hellas Gold BV sta podružnici European Goldfields Ltd, kanadskega podjetja, ki se ukvarja z nakupom, raziskovanjem in razvojem rudninskih nahajališč na Balkanu.

(10) Podjetje Ellinikos Xrysos je lastnik in upravljavec rudnikov Cassandra. Rudnike, skupaj z rudarskimi pravicami, je kupilo od grške države decembra 2003. Rudniki Cassandra se nahajajo na severu Grčije. Vključujejo rudnike zlata Olympias in Skouries ter rudnike bakra in cinka Stratoni.

(11) Pred letom 2003 so bili rudniki Cassandra v lasti podjetja TVX Hellas SA, ki jih je leta 1995 na podlagi odprtega javnega razpisa kupilo od grške države za 11 milijard GRD (približno 39,8 milijona EUR ([7])).

(12) Leta 2002 je grški državni svet razveljavil dovoljenja rudnikov Cassandra za rudarske dejavnosti in predelavo zlata, zlasti za rudnike Olympias in Stratoni. Dovoljenja za rudarske dejavnosti in predelavo zlata so bila razveljavljena zaradi okoljskih razlogov, ki so bili ocenjeni kot resni. Rudarsko dovoljenje za Stratoni je bilo razveljavljeno, ker ga je grška država izdala nezakonito prek organa, ki za to ni bil pooblaščen.

(13) Potem ko je državni svet razveljavil dovoljenja, je pristojno ministrstvo za razvoj izdalo dva akta, ki se nanašata na Stratoni: 1) odredbo za prekinitev obratovanja rudnika Stratoni z dne 7. januarja 2003; in 2) odredbo za sprejem dodatnih varnostnih ukrepov v rudniku Stratoni z dne 29. januarja 2003. Ministrstvo za razvoj je 18. februarja 2003 na podlagi sklepa državnega sveta o razveljavitvi izdalo še en akt, ki je dovoljeval začetek obratovanja v rudniku Stratoni in razveljavil predhodna akta z dne 7. in 29. januarja 2003. Akt z dne 18. februarja 2003 je bil veljaven v času prodaje rudnikov podjetju Ellinikos Xrysos.

(14) Tudi zaradi zgoraj navedene razveljavitve dovoljenj rudnikov Cassandra za rudarske dejavnosti in predelavo zlata je Kinross (kanadsko rudarsko podjetje), ki je lastnik TVX Hellas, ustavilo njegovo financiranje, da bi ohranilo vrednost za delničarje. Zaradi tega je TVX Hellas moral prijaviti stečaj.

([5]) UL L 124, 20.5.2003, str. 36.

([6]) Kot je objavljeno na spletni strani podjetja Ellaktor SA, matičnega podjetja Aktor SA.

([7]) Prilagojeno glede na splošni grški indeks cen industrijske proizvodnje za obdobje 1995–2003. Zadevna prodaja se nanaša na industrijska (rudarska) sredstva, zato mora prilagoditev odražati spremembe cen v tej industrijski panogi. Komisija je skladno s tem uporabila indeks cen industrijske proizvodnje.

II.c *UKREP 1: CENA PRODAJE POD TRŽNO VREDNOSTJO*

(15) Rudniki Cassandra so bili 12. decembra 2003 od podjetja TVX Hellas preneseni na grško državo za 11 milijonov EUR v postopku zunajsodne poravnave, v okviru katerega je bil opravljen obračun medsebojnih terjatev (terjatev podjetja TVX Hellas do Grčije je znašala 293,5 milijona EUR). Istega dne je grška država rudnike Cassandra prodala podjetju Ellinikos Xrysos za 11 milijonov EUR brez predhodne ocene sredstev ali odprtega javnega razpisa. Prodaja je vključevala: a) rudnike Stratoni, Skouries in Olympias, skupaj s pripadajočimi rudarskimi pravicami; b) zemljišče; c) zaloge rudnin; in d) osnovna sredstva (rudarska in predelovalna oprema, hiše za delavce in industrijska poslopja). Po navedbah grških organov je bil namen ukrepa najti lastnika, ki bi bil pripravljen upravljati rudnike ter tako zaščititi delovna mesta in okolje.

II.d *UKREP 2: OPUSTITEV OBVEZNOSTI PLAČILA DAVKA IN ZMANJŠANJE PRAVNIH STROŠKOV*

(16) Grčija je rudnike Cassandra prodala podjetju Ellinikos Xrysos na podlagi pogodbe, sklenjene med obema pogodbenima strankama in ratificirane z zakonom 3220/2004 ([8]). Po tem zakonu je bilo podjetje Ellinikos Xrysos oproščeno vseh davkov. Prav tako so bili pravni in drugi stroški zmanjšani na samo 5 % dejanskega zneska, ki bi se običajno moral plačati. Po navedbah grških organov je bil namen ukrepa ustvariti spodbudo za potencialne kupce, saj je bila vrednost rudnikov negativna.

(17) Po grški zakonodaji ([9]) davek na prenos nepremičnin znaša 7 % od vrednosti prenesene lastnine za prvih 15 000 EUR in 9 % za preostali znesek. Poleg tega grški rudarski zakonik ([10]) predpisuje poseben davek za prenos rudarskih pravic, ki je 5 % od vrednosti prenesene pravice (tj. od vrednosti rudnika).

(18) V tem sklepu je Komisija izračunala, da je celotna pomoč znašala 15,34 milijona EUR za ukrepa 1 in 2, pri čemer je preučila:

(a) vrednost vseh treh rudnikov (Stratoni, Olympias in Skouries), ki sestavljajo rudnike Cassandra, na podlagi gospodarskih dejavnikov, ki so bili veljavni v času prodaje, in tudi operativne sposobnosti teh rudnikov (za podrobno analizo glej odstavke 63–79);

(b) vrednost zemljišča rudnikov Cassandra, kakor je bila izračunana v poročilu o oceni (glej odstavek 19), in v primerjavi s ceno, ki je bila plačana za večji del istega zemljišča na odprtem javnem razpisu iz leta 1995 (za podrobno analizo glej odstavke 80–90);

(c) vrednost zalog rudnin, ki jih je podjetje Ellinikos Xrysos pridobilo pri prodaji iz leta 2003, na podlagi istega poročila o oceni (za podrobno analizo glej odstavke 91–97);

(d) znesek davka, katerega plačila je bilo podjetje Ellinikos Xrysos v prodajni pogodbi oproščeno (za podrobno analizo glej odstavke 118–124).

(19) V odločitvi o začetku postopka z dne 10. decembra 2008 se je Komisija spraševala, ali je Grčija rudnike Cassandra prodala podjetju Ellinikos Xrysos po njihovi tržni vrednosti, saj je bila prodaja izvedena brez odprtega javnega razpisa ali neodvisne ocene sredstev, in tudi, ali je takšna prodaja pod tržno vrednostjo združljiva s PDEU. Pri tem se je sklicevala na poročilo o oceni sredstev rudnikov Cassandra, ki je bilo izdano v imenu European Goldfields, delničarja podjetja Ellinikos Xrysos. V skladu s tem poročilom je bila poštena tržna vrednost sredstev rudnikov Cassandra ocenjena na 500 milijonov USD (enakovredno 411 milijonom EUR na dan 30. junija 2004 ob upoštevanju menjalnega tečaja na ta dan, ki je bil 1,2155 USD/EUR ([11])). Poročilo (v nadaljevanju: poročilo Behre Dolbear) je izdalo podjetje Behre Dolbear International Ltd, ki je po besedah European Goldfields „eminenten mednarodni svetovalec za rudarsko industrijo“ ([12]).

(20) Komisija je prav tako sprožila vprašanje, ali opustitev obveznosti plačila davka in zmanjšanje pravnih stroškov predstavljata oprostitev finančnih obveznosti do države, ki je združljiva s PDEU.

([8]) Uradni list grške vlade z dne 28. januarja 2004.

([9]) Zakon 1521/1950, ki je bil ratificiran z zakonom 1587/1950, Uradni list grške vlade, serija I, št. 294.

([10]) Grški rudarski zakonik iz leta 1973, Uradni list grške vlade, serija I, št. 277, 5.10.1973.

([11]) V svoji odločitvi z dne 10. decembra 2008 o začetku formalnega postopka preiskave je Komisija uporabila menjalni tečaj z dne 28. septembra 2004, ki je datum objave poročila Behre Dolbear, in pretvorila pripisano vrednost iz poročila v višini 500 milijonov USD v 408 milijonov EUR. V okviru te odločitve se je Komisija odločila, da bo uporabila ustreznejši menjalni tečaj z dne 30. junija 2004, saj je bil to datum, ko je bilo veljavno poročilo Behre Dolbear in njegove pripisane vrednosti.

([12]) Behre Dolbear se pojavi tudi v številnih poročilih in študijah o oceni rudarjenja (v imenu Združenih narodov, Citibank, indijske vlade in podjetij, kot so Anglo Asian Mining Plc, Chaarat Holdings Ltd in Central African Mining and Exploration Company Plc).

III **PRIPOMBE GRČIJE IN ZAINTERESIRANIH STRANI**

III.a *PRIPOMBE GRČIJE IN UPRAVIČENCA*

(21) Pripombe Grčije in upravičenca se večinoma ujemajo, zato jih bo Komisija predstavila skupaj v odstavkih 22–31.

(22) Po navedbah grških organov in upravičenca je Grčija pri prodaji v letu 2003 delovala kot posrednik samo zato, ker podjetje TVX Hellas, ki je bilo sredi stečajnega postopka, rudnikov ni moglo prodati neposredno podjetju Ellinikos Xrysos. Trdijo tudi, da Grčija nikoli ni bila lastnica rudnikov in ni prejela nobenega denarja od prodaje v letu 2003, saj je bilo 11 milijonov EUR neposredno plačanih podjetju TVX Hellas. Nadalje navajajo, da je prodajna transakcija leta 1995 potekala med TVX Hellas in prejšnjim lastnikom, zasebnim podjetjem, ki je bilo v postopku likvidacije, in da v prodajo v letu 2003 niso bila vključena nobena državna sredstva.

(23) Poleg tega grški organi in upravičenec trdijo, da je bila v času prodaje tržna vrednost rudnikov Cassandra zmanjšana ali celo negativna zaradi dolgotrajne prekinitve obratovanja in razveljavitve rudarskih dovoljenj. Na negativno tržno vrednost rudnikov kaže tudi dejstvo, da je Kinross, lastnik TVX Hellas in nosilec dejavnosti v tržnem gospodarstvu, rudnikom pripisal negativno vrednost, ko je kapitaliziral precejšnje izgube iz svoje naložbe. Trdijo, da je pozitivna cena, ki jo je plačal Ellinikos Xrysos, prav tako zasebno podjetje, utemeljena v razveljavitveni klavzuli pogodbe, ki je odpravila kupčevo tveganje. Poleg tega navajajo, da se zemljišče, ki ga je kupilo rudarsko podjetje, lahko uporablja samo za rudarske dejavnosti in nima tržne vrednosti, saj grška zakonodaja daje prednost rudarskim dejavnostim na takšnih območjih. Dokazujejo torej, da je zmanjšanje vrednosti rudarskih pravic zaradi dolgotrajne prekinitve obratovanja in razveljavitve rudarskih dovoljenj vodilo tudi k zmanjšanju vrednosti zemljišča. Glede zalog zlata, ki so bile del sredstev, prodanih podjetju Ellinikos Xrysos, pa trdijo, da so imele v letu 2003 negativno vrednost zaradi razmeroma nizke cene zlata in dokaj visokih povezanih stroškov, npr. za prevoz in predelavo.

(24) Poleg zgoraj navedenega in z vidika meril tržnega gospodarstva, ki jih je treba pri transakciji upoštevati, grški organi in upravičenec trdijo, da ta merila vključujejo tudi okoljska in socialna vprašanja, povezana s podobo podjetja in zadovoljstvom zaposlenih. To še podkrepi dejstvo, da je TVX Hellas, subjekt tržnega gospodarstva, s plačilom ustreznega nadomestila upošteval tudi vprašanja, povezana z delovno silo in okoljem. Trdijo tudi, da bi v primeru, da rudniki ne bi bil prodani, grška država morala kriti precejšnje okoljske stroške, ki bi znašali okoli 15,7 milijona EUR. Hkrati navajajo, da ceno, ki jo je plačalo podjetje Ellinikos Xrysos, upravičujejo tudi merila tržnega gospodarstva, saj je bila enaka ceni, ki jo je zahtevalo zasebno podjetje TVX Hellas. Po navedbah Grčije in upravičenca bi podjetje TVX Hellas zahtevalo višjo ceno, če bi jo lahko. Navajajo še, da je bila cena, ki jo je plačalo podjetje Ellinikos Xrysos, enaka knjigovodski vrednosti sredstev v finančnih izkazih podjetja TVX Hellas. Ne nazadnje zatrjujejo, da je cena iz prodaje v letu 2003 predstavljala realno vrednost rudnikov, torej vrednost rudnika Stratoni, saj je samo ta rudnik obratoval. Glede rudnika Skouries Grčija in upravičenec trdita, da se tam nikoli ni izvajala nobena rudarska dejavnost ali naložba razen rudarskega raziskovanja, ki ga je podjetje TVX Hellas izvajalo pred prodajo v letu 2003. Prav tako menita, da je treba v izgradnjo rudarske infrastrukture v Skouries vložiti veliko sredstev. Iz zgoraj navedenih razlogov trdita, da prodaja iz leta 2003 podjetju Ellinikos Xrysos ni zagotovila prednosti.

(25) Kar zadeva poročilo Behre Dolbear, niti Grčija niti upravičenec ne dvomita v verodostojnost podjetja Behre Dolbear. Vendar oba nasprotujeta poročilu, pri čemer trdita, da ga ni mogoče upoštevati, saj je bil njegov namen pritegniti pozornost vlagateljev, časovna umestitev poročila (junij 2004) pa ne sovpada s prodajo (december 2003). Trdita tudi, da se vrednost rudnikov po oceni Behre Dolbear nanaša na sredstva skupaj s pripadajočimi rudarskimi dovoljenji, medtem ko je podjetje Ellinikos Xrysos kupilo samo sredstva, rudarska dovoljenja pa naj bi pozneje odobrila grška država. Poleg tega dokazujeta, da se poročilo ne nanaša na prodana sredstva, temveč na vrednost Ellinikos Xrysos kot delujočega podjetja, kar potemtakem ne odraža vrednosti sredstev, ki jih je grška država prodala decembra 2003. Ne nazadnje navajata, da je Behre Dolbear na strani 37 poročila v tabeli 5.3 neto sedanjo vrednost rudnikov Cassandra, ki so v fazi pred začetkom proizvodnje, ocenil kot negativno, in sicer – 2,59 milijona USD, kar pomeni, da je bila dejansko plačana cena (11 milijonov EUR) nad tržno vrednostjo rudnikov.

(26) Če pa se kljub temu uporabi poročilo Behre Dolbear, Grčija trdi, da je od treh različnih metod, predstavljenih v poročilu, sprejemljiv samo dohodkovni pristop, ki je primarna, mednarodno priznana metoda vrednotenja, in še to samo glede na njegov datum veljavnosti ter pod pogojem, da se odobrijo rudarska dovoljenja in izvedejo večje naložbe.

(27) Grški organi in upravičenec priznavajo, da je Grčija sredstva prodala neposredno podjetju Ellinikos Xrysos brez odprtega javnega razpisa ali predhodne ocene, in sicer zaradi časovnih omejitev za zaščito delovnih mest in okolja. Navajajo tudi, da je imelo podjetje TVX Hellas 293,5 milijona EUR terjatev do Grčije zaradi škode, ki je izhajala iz naložb v rudnike (ki so prenehali obratovati po sklepih o razveljavitvi iz leta 2002) in stroškov, povezanih z varstvom okolja. Trdijo, da prodajna pogodba ni vsebovala nobene klavzule o minimalnem številu zaposlenih, saj ne glede na to, da rudarska dejavnost zahteva veliko število delavcev, ni mogoče številčno opredeliti obveznosti ohranitve delovnih mest. Na koncu pojasnjujejo, da bi se v primeru, če bi Komisija izdala nalog za izterjavo, lahko vložila zahteva po razveljavitvi pogodbe, pri čemer bi morala grška država podjetju vrniti 11 milijonov EUR, sredstva pa bi se vrnila državi.

(28) Nadalje grški organi dokazujejo, da se je bilo mogoče sklicevati na vrednost, določeno v odprtem javnem razpisu iz leta 1995, in da se vrednost zemljišča od takrat ni spremenila. Grški organi menijo, da je metoda, uporabljena v poročilu Behre Dolbear (metoda dohodkovnega pristopa), sprejemljiva, vendar samo glede na datum poročila (30. junij 2004) in pod pogojem, da se odobrijo rudarska dovoljenja in izvedejo večje naložbe. Na koncu grški organi priznavajo, da je imel Stratoni v času prodaje veljavna rudarska dovoljenja, torej je rudnik obratoval in izpolnjeval klavzulo iz poročila Behre Dolbear o „objektu v fazi pred začetkom proizvodnje".

(29) Glede opustitve obveznosti plačila davka in zmanjšanja pravnih stroškov upravičenec navaja, da se zakonsko predpisani davek na prenos rudnikov v obravnavanem primeru ni uporabljal. Še več, po navedbah Grčije naj bi bila vrednost rudnikov negativna, kar pomeni, da je bilo treba spodbuditi potencialne kupce. Grčija tudi utemeljuje, da člen 173 grškega rudarskega zakonika predpisuje davčno stopnjo okoli 5 %, vendar samo za transakcije „proti nadomestilu" („*με επαχθή αιτία*"), kar po navedbah Grčije pomeni transakcije, ki jih sprožijo nezgodni dogodki, na primer smrt lastnika, medtem ko v obravnavanem primeru to ni prišlo v poštev. Poleg tega upravičenec trdi, da prodajna pogodba še ni dokončna zaradi razveljavitvene klavzule, zato bi bilo prenagljeno naložiti kakršen koli davek. Ne nazadnje upravičenec zagovarja, da zmanjšanje pravnih stroškov ne vključuje državnih sredstev, saj so odvetniki zasebni strokovnjaki, davki in dajatve za njihove honorarje pa so bili ustrezno poravnani.

(30) Grčija se strinja, da se davek po stopnji od 7 % do 9 % dejansko plača v vseh primerih prodaje zemljišča ne glede na to, ali prodaja vključuje sredstva podjetja ali sredstva zasebnikov.

(31) Na koncu oba, Grčija in upravičenec, trdita, da tudi če bi prodaja iz leta 2003 pomenila pomoč v korist Ellinikos Xrysos, je bilo to podjetje upravičeno do pomoči v skladu s Smernicami o regionalni pomoči iz leta 1998 in v skladu z Večsektorskim okvirom o regionalni pomoči za velike investicijske projekte iz leta 2002, oba veljavna v času prodaje, saj se podjetje nahaja v regiji, ki je upravičena na podlagi člena 107(3)(a) PDEU. Upravičenec prav tako zagovarja, da bi bil lahko upravičen do pomoči v skladu z Uredbo o splošnih skupinskih izjemah, Smernicami o državni pomoči za varstvo okolja iz leta 2008 in členom 107(3)(c) PDEU, saj se je zadevna naložba nanašala na sektor in regijo, ki sta bistvenega nacionalnega pomena. Kar zadeva opustitev obveznosti plačila davka, je po navedbah upravičenca davek znašal 38 000 EUR, torej je bil nižji od praga *de minimis* (100 000 EUR v obdobju treh let) ([13]) in ni imel za posledico nobene koristi za podjetje Ellinikos Xrysos.

III.b *PRIPOMBE DRUGIH ZAINTERESIRANIH STRANI*

(32) Komisija je na odločitev o začetku postopka prejela pripombe tudi od združenja Hellenic Mining Watch ([14]). Hellenic Mining Watch trdi, da sredstva rudnikov Cassandra vključujejo tudi precej nepremičnin, ki znatno povečajo skupno vrednost rudnikov, vendar niso bile upoštevane v poročilu Behre Dolbear. Hellenic Mining Watch zavrača razloge v zvezi z brezposelnostjo, ki naj bi upravičevali prenos rudnikov brez skladnosti s pravnimi postopki, pri čemer trdi da prodajna pogodba podjetju Ellinikos Xrysos ni nalagala nobene obveznosti, da mora zaposliti določeno oziroma minimalno število delavcev.

(33) Enako Hellenic Mining Watch zavrača tudi okoljske razloge, ki naj bi upravičevali prenos rudnikov brez skladnosti s pravnimi postopki, pri čemer trdi da člen 1 prodajne pogodbe iz leta 2003 podjetje Ellinikos Xrysos razbremenjuje vsakršne odgovornosti za škodo, povzročeno okolju, če je takšna škoda ali vzrok zanjo nastal pred objavo zakona o ratifikaciji prodajne pogodbe. Ne nazadnje Hellenic Mining Watch domneva, da sredstva rudnikov vključujejo tudi zaloge rudnin z vsebnostjo zlata, in sicer v znatni vrednosti 80 milijonov EUR, ki niso bile navedene v prodajni pogodbi, sklenjeni s podjetjem Ellinikos Xrysos.

([13]) Opredeljeno v Uredbi Komisije (ES) št. 69/2001 z dne 12. januarja 2001 o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe ES pri pomoči *de minimis*, ki je bila veljavna v času prodaje iz leta 2003.

([14]) Glej odstavek 3.

(34) Grčija v svojem odgovoru na pripombe Hellenic Mining Watch ponovi svoje stališče, da podjetje Ellinikos Xrysos ni prejelo nobene državne pomoči. Grčija zlasti trdi, da ni bila niti lastnik niti prodajalec rudnikov, temveč zgolj posrednik v transakciji med dvema zasebnima strankama. Poleg tega Grčija meni, da so domneve Hellenic Mining Watch nejasne, netočne in protislovne. Grčija tudi trdi, da si združenje Hellenic Mining Watch prizadeva za to, da se rudniki Cassandra vrnejo državi, saj je njegov končni cilj varstvo okolja.

(35) Na koncu je Komisija prejela pripombe na odločitev o začetku postopka tudi od sindikatov rudnikov Cassandra ([15]), ki dvomijo, da ukrepi pomenijo nezakonito državno pomoč in opozarjajo na prispevek rudnikov h gospodarstvu in zaposlovanju.

IV **OCENA POMOČI**

(36) Na podlagi zgornjih dejstev in navedb Grčije ter drugih tretjih oseb bo Komisija v naslednjem poglavju ocenila zadevne ukrepe. Prvič, Komisija bo ocenila obstoj pomoči v ukrepih, ki se preiskujejo, da bi ugotovila, ali gre za pomoč ali ne (podpoglavje IV.a). Drugič, kjer ukrep dejansko vključuje pomoč, bo Komisija ocenila njegovo združljivost z notranjim trgom (podpoglavje IV.b).

IV.a *OBSTOJ POMOČI V SMISLU ČLENA 107(1) PDEU*

(37) Da bi ugotovila, ali nek ukrep pomeni pomoč, mora Komisija oceniti, ali sporni ukrep izpolnjuje pogoje iz člena 107(1) PDEU, ki določa naslednje: „Razen če Pogodbi ne določata drugače, je vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva z notranjim trgom, kolikor prizadene trgovino med državami članicami“.

(38) Na podlagi te določbe bo Komisija tu ocenila, ali sporni ukrepi v korist Ellinikos Xrysos pomenijo državno pomoč.

UKREP 1: CENA PRODAJE POD TRŽNO VREDNOSTJO

a. ***Ugodnost***

(39) Če država proda neko sredstvo po ceni, ki je pod tržno vrednostjo, to zagotovi prednost kupcu (ki prejme sredstvo po subvencionirani ceni), kar lahko pomeni državno pomoč. V nasprotju s tem je neko sredstvo prodano po tržni vrednosti (zaradi česar je državna pomoč izključena), če neodvisni cenilec določi in uskladi prodajno ceno ali kadar se prodaja izvede s konkurenčnim, odprtim, preglednim in brezpogojnim javnim razpisom, pri katerem je izbran najboljši ponudnik ([16]).

(40) V obravnavanem primeru so bili rudniki Cassandra prodani brez odprtega javnega razpisa ali kakršne koli ocene. Da bi se izognila dodelitvi državne pomoči, mora država delovati kot racionalen zasebni lastnik, tj. „prodajalec v tržnem gospodarstvu“, ki si prizadeva doseči najboljši finančni izid od prodaje. Zato je Komisija v obravnavanem primeru ocenila, ali je grška država delovala kot prodajalec v tržnem gospodarstvu.

(41) Grški organi in upravičenec trdijo, da se morajo tudi okoljska in socialna vprašanja šteti kot merila tržnega gospodarstva, saj so povezana s podobo podjetja in zadovoljstvom zaposlenih. To trditev naj bi po njihovem mnenju podpiralo dejstvo, da je podjetje TVX Hellas, nosilec dejavnosti v tržnem gospodarstvu, upoštevalo tudi vprašanja, povezana z delovno silo in okoljem, s tem ko je izplačalo nadomestila svojim zaposlenim, vključno za pretekle okoljske obveznosti (obveznosti pred prodajo iz leta 2003). Trdijo, da bi udeleženec v tržnem gospodarstvu na enak način soglašal z nižjo ceno, da bi izpolnil okoljske in socialne pogoje.

(42) Komisija ne more sprejeti tega argumenta. Okoljska in socialna vprašanja po svoji naravi sodijo v okvir javne politike, ki jo vodijo javni organi. Prodajalec v tržnem gospodarstvu lahko upošteva vprašanja brezposelnosti in okoljska vprašanja, čeprav v omejenem obsegu, da zaščiti ali poveča svoj poslovni ugled kot subjekt s socialno in okoljsko odgovornostjo, vendar to ne sme pomembno vplivati na njegove finančne interese. V okviru prodaje bi racionalen prodajalec v tržnem gospodarstvu vsekakor ocenil in opredelil vsa plačila ali stroške, ki izhajajo iz teh vprašanj, da bi se odločil, kako bi ti lahko vplivali na sprejemljivo ceno. V obravnavanem primeru Komisija ugotavlja, da pogodba ne vsebuje nobenih takšnih finančnih specifikacij, Grčija pa tudi ni prikazala, da je v času prodaje naredila kakršno koli oceno takšnih finančnih stroškov.

(43) Poleg tega grški organi in upravičenec trdijo, da so imeli rudniki negativno tržno vrednost, na kar kaže tudi

([15]) Glej odstavek 3.

([16]) Poročilo o politiki konkurence za leto 1993, str. 256.

dejstvo, da je Kinross, lastnik TVX Hellas in nosilec dejavnosti v tržnem gospodarstvu, rudnikom pripisal negativno vrednost, ko je kapitaliziral precejšnje izgube iz svoje naložbe.

(44) Komisija ne more sprejeti tega argumenta. Podjetje TVX Hellas je ustavilo svoje poslovanje v rudnikih Cassandra zato, ker je državni svet razveljavil rudarska dovoljenja. Vendar je Stratoni imel veljavno rudarsko dovoljenje v času, ko ga je podjetje TVX Hellas prodalo Grčiji (glej odstavek 13), medtem ko je bilo dovoljenje za Olympias še vedno razveljavljeno. Na podlagi tega Komisija meni, da je bila odločitev podjetja TVX Hellas, da proda rudnike Cassandra, povezana z neuspehom njegove znatne naložbe v Olympias. Torej je bilo ravnanje TVX Hellas povezano z vrednostjo naložbe v Olympias in ne z vrednostjo Stratoni.

(45) Grški organi in upravičenec priznavajo, da je Grčija sredstva prodala neposredno podjetju Ellinikos Xrysos brez odprtega javnega razpisa ali predhodne ocene, in sicer zaradi časovnih omejitev za zaščito delovnih mest in okolja. V zvezi s tem tudi dokazujejo, da bi v primeru, če rudniki ne bi bil prodani, grška država morala kriti precejšnje okoljske stroške, ki bi znašali okoli 15,7 milijona EUR. Kar zadeva zaposlovanje, grški organi in upravičenec priznavajo, da prodajna pogodba ni vsebovala nobene klavzule o minimalnem številu zaposlenih, ter hkrati trdijo, da ni mogoče količinsko opredeliti obveznosti ohranjanja delovnih mest in da rudarska dejavnost zahteva veliko število delavcev.

(46) V zvezi s tem Komisija ugotavlja, da vrednost prodanih sredstev pred prodajo nikakor ni bila ocenjena in da prodaja ni bila opravljena z odprtim postopkom, temveč v neposrednem stiku s kupcem. Kar zadeva okoljske stroške, ki naj bi jih nosila Grčija, Komisija ugotavlja, da o teh stroških ni nobenega sledu niti v pogodbi niti v katerem koli dokumentu iz tistega obdobja. Komisija tudi ugotavlja, da kupcu niso bile naložene nobene dodatne okoljske obveznosti poleg tistih, ki so določene v veljavni zakonodaji. Komisija meni, da bi zasebni prodajalec, preden bi določil prodajno ceno, skrbno ocenil in količinsko opredelil te stroške, če bi bili okoljski stroški dejavnik, ki vpliva na določitev cene v prodaji. Grčija ni dokazala, da je v času prodaje opravila takšno oceno ali količinsko opredelitev oziroma da je kakor koli drugače upoštevala tovrstne okoljske stroške.

(47) Komisija prav tako ugotavlja, da prodajna pogodba iz leta 2003 ni vključevala klavzule, ki bi od kupca zahtevala, da ohrani ali ustvari minimalno število delovnih mest. Torej Komisija ne more sprejeti argumenta, da je bil kupec obremenjen z obveznostjo, da ohrani več delovnih mest, kot je bilo ekonomsko potrebno, saj prodajna pogodba ni vsebovala nobene obveznosti ohranjanja določenega števila zaposlenih. Zato Komisija meni, da z vidika zasebnega prodajalca noben argument, povezan s številom zaposlenih ali zaščito delovnih mest, ne more utemeljiti, zakaj je prodajna cena nižja od tržne cene rudnikov.

(48) Tako Komisija na podlagi odstavkov 46 in 47 ne more sprejeti argumentov Grčije in upravičenca, navedenih v odstavku 45.

(49) Kar zadeva zaščito delovnih mest in okolja (glej odstavek 45) Hellenic Mining Watch zavrača razloge v zvezi z brezposelnostjo, ki naj bi upravičevali prenos rudnikov brez skladnosti s pravnimi postopki, pri čemer trdi, da prodajna pogodba podjetju Ellinikos Xrysos ni nalagala nobene obveznosti, da mora zaposliti določeno oziroma minimalno število delavcev. Nadalje Hellenic Mining Watch trdi, da je podjetje Ellinikos Xrysos prejelo ugodnost, saj člen 1 prodajne pogodbe iz leta 2003 podjetje Ellinikos Xrysos razbremenjuje vsakršne odgovornosti za škodo, povzročeno okolju, če je takšna škoda ali vzrok zanjo nastal pred objavo zakona o ratifikaciji prodajne pogodbe.

(50) V zvezi z drugo trditvijo Hellenic Mining Watch, ki je navedena zgoraj, Komisija ugotavlja, da prodajna pogodba iz leta 2003 dejansko razbremenjuje podjetje Ellinikos Xrysos vsakršne odgovornosti za škodo, povzročeno okolju, če je takšna škoda ali vzrok zanjo nastal pred objavo zakona o ratifikaciji prodajne pogodbe. Komisija meni, da zgornja pogodbena določba podjetju Ellinikos Xrysos ne zagotavlja posebne prednosti, neodvisno od prodajne cene. Klavzule o porazdelitvi različnih preteklih finančnih obveznosti med prodajalcem in kupcem so v zasebnih pogodbah pogoste. Navsezadnje stranke v postopku prodaje takšne klavzule upoštevajo pri določitvi prodajne cene. V obravnavanem primeru je torej končno vprašanje, ali je prodaja, ob upoštevanju njenih pogojev, odražala tržno vrednost rudnikov.

(51) Grški organi in upravičenec trdijo, da prodaja iz leta 2003 podjetju Ellinikos Xrysosni ni zagotovila prednosti, saj je bila cena, ki jo je plačal Ellinikos Xrysos, enaka knjigovodski vrednosti sredstev v finančnih izkazih TVX Hellas, ki je bil lastnik rudnikov Cassandra pred grško državo.

(52) Komisija ne more sprejeti tega argumenta. Komisija meni, da knjigovodske vrednosti podjetja TVX Hellas ni mogoče upoštevati pri oceni vrednosti sredstev, saj izhaja iz zmanjšanja vrednosti v knjigah podjetja za davčne namene ([17]) in predstavlja knjigovodsko vrednost sredstev. V skladu z ustaljeno sodno prakso ([18]) knjigovodska vrednost ni vedno enaka tržni vrednosti, kadar je cilj oceniti sredstva zaradi določitve njihove cene v prodaji. Poleg tega so bila zadevna sredstva prenesena na samostojni osnovi, zato se je zmanjšanje vrednosti, ki ga je izvedel prejšnji lastnik, nanašalo zgolj na njegovo lastno knjigovodstvo in obdavčitev.

(53) Grški organi in upravičenec navajajo, da cena, ki jo je plačal Ellinikos Xrysos, temelji na merilih tržnega gospodarstva, saj je bila enaka ceni, ki jo je zahtevalo zasebno podjetje TVX Hellas. Navedeno podjetje bi zahtevalo višjo ceno, če bi jo lahko.

(54) Komisija ne more sprejeti tega argumenta. Komisija ugotavlja, da je cena, ki jo je Grčija plačala podjetju TVX Hellas, izhajala iz medsebojne poravnave terjatev obeh strank. Komisija tudi ugotavlja, da je terjatev podjetja TVX Hellas do Grčije znašala 293,5 milijona EUR (glej odstavek 15). Po tej logiki bi bil končni izid poravnave lahko drugačen, če bi bile terjatve obeh strank drugačne, čeprav bi vključevala prodajo istih sredstev. Komisija torej meni, da poravnava terjatev ni odražala vrednosti prodanih sredstev.

(55) Obenem Komisija ugotavlja, da so bile terjatve sestavljene iz zahtevkov za odškodnino, ki sta jih predložili obe stranki. Zahtevek Grčije se je zlasti nanašal na okoljsko škodo, ki naj bi jo povzročilo podjetje TVX Hellas. Zahtevek podjetja TVX Hellas pa se je nanašal na okoljske stroške in izgube iz naložb, ki naj bi jih podjetje utrpelo zaradi razveljavitve rudarskih dovoljenj v letu 2002. Komisija prav tako ugotavlja, da vrednost sredstev v času navedene poravnave nikakor ni bila ocenjena. Torej je bila cena 11 milijonov EUR za prodajo rudnikov Cassandra Grčiji povezana z domnevnimi obveznostmi obeh strank in ne z vrednostjo sredstev.

(56) Na koncu Komisija ugotavlja, da je bila odločitev podjetja TVX Hellas, da proda rudnike Cassandra, povezana z neuspehom njegove znatne naložbe v Olympias, torej z vrednostjo naložbe v Olympias in ne z vrednostjo rudnika Stratoni. Podjetje Ellinikos Xrysos takšne naložbe ni izvedlo, zato ga neuspeh naložbe ni mogel prizadeti. Komisija meni, da je cena 11 milijonov EUR za prodajo rudnikov Cassandra Grčiji odražala samo poslovno razmerje med podjetjem TVX Hellas in Grčijo ter poseben položaj podjetja TVX Hellas v času prodaje. Zato ne more biti reprezentativna za ločen poslovni dogovor, kakor je bil sklenjen med Grčijo in podjetjem Ellinikos Xrysos.

(57) Z vidika zgoraj navedenega (odstavki 54–56) Komisija sklepa, da ni bilo nobene povezave med poravnavo terjatev med Grčijo in TVX Hellas ter vrednostjo sredstev.

(58) Na podlagi tega in za namene ugotavljanja, ali je prodajna cena odražala tržno vrednost sredstev, je Komisija sredstva razdelila v tri kategorije: a) rudniki; b) zemljišče in c) zaloge rudnin. Za izračun tržne vrednosti sredstev se je Komisija oprla na poročilo Behre Dolbear (glej odstavek 19). V zvezi z zemljiščem je Komisija preverila vrednost iz poročila tako, da je uporabila ceno, ki je bila za zadevno zemljišče plačana v prejšnjem razpisu iz leta 1995 (glej odstavek 11).

(59) Grčija in upravičenec trdita, da poročila Behre Dolbear ni mogoče upoštevati, saj je bil njegov namen pritegniti pozornost vlagateljev. Komisija ne more sprejeti tega argumenta, saj je pritegnitev pozornosti vlagateljev bistven in zakonit namen vsakega poročila o oceni, izdanega v imenu nosilcev dejavnosti v tržnem gospodarstvu, ki si prizadevajo pridobiti sredstva na finančnih trgih. Pomembno je, da se preveri veljavnost vsake ocene, vendar zgolj dejstvo, da je namen poročila o oceni pritegniti vlagatelje, še ne zadostuje, da se poročilo diskreditira.

(60) Grčija in upravičenec še navajata, da poročila ni mogoče upoštevati, ker njegova časovna umestitev (junij 2004) ni sovpadala s prodajo (december 2003).

(61) Komisija ne more sprejeti tega argumenta. Čeprav poročilo Behre Dolbear dejansko nosi datum 30. junija 2004, Komisija ugotavlja, da se lahko šteje, da njegova vsebina časovno sovpada s prodajo iz decembra 2003, saj temelji na nihanju cen kovin v obdobju 1993–2003.

([17]) Zmanjšanje vrednosti z uporabo stopenj, ki so jih določili davčni organi.

([18]) Glej zadevo T-415/05 *Helenska republika proti Evropski komisiji*, točki 307–308.

(62) Grška država in podjetje Ellinikos Xrysos zatrjujeta, da se poročilo ne nanaša na prodana sredstva, temveč na vrednost Ellinikos Xrysos kot delujočega podjetja, in da zato ne odraža vrednosti sredstev, ki jih je grška država prodala decembra 2003. Komisija ne more sprejeti tega argumenta, saj poročilo navaja podrobno oceno vrednosti prodanih sredstev po posameznih postavkah, da bi se izračunala skupna vrednost podjetja.

a.a **Izračun vrednosti rudnikov**

a.a.1 *Navedbe v zvezi z vrednostjo rudnikov*

(63) Grški organi in upravičenec trdijo, da je bila v času prodaje tržna vrednost rudnikov Cassandra zmanjšana ali celo negativna zaradi dolgotrajne prekinitve obratovanja in razveljavitve rudarskih dovoljenj. Utemeljujejo tudi, da je cena, ki je bila plačana v prodaji iz leta 2003, odražala vrednost rudnika Stratoni, saj je bil ta edini, ki je obratoval. Grčija zlasti priznava, da je imel Stratoni v času prodaje veljavna rudarska dovoljenja, torej je rudnik obratoval in izpolnjeval klavzulo iz poročila Behre Dolbear o „objektu v fazi pred začetkom proizvodnje“.

(64) Komisija ugotavlja, da so sklepi o razveljavitvi iz leta 2002 vplivali samo na vrednost Olympias, saj je imel Stratoni v času prodaje veljavna rudarska dovoljenja in zato vrednost. Istočasno je podjetje TVX Hellas ustavilo obratovanje zaradi neuspeha svoje naložbe na področju pridobivanja zlata potem, ko so bila dovoljenja Olympias razveljavljena. Torej je bilo njegovo ravnanje povezano samo z vrednostjo naložbe v Olympias in ne z vrednostjo rudnika Stratoni.

(65) V zvezi z rudnikom Skouries grški organi in upravičenec trdijo, da se tam nikoli ni izvajala nobena rudarska dejavnost ali naložba, razen rudarskega raziskovanja, ki ga je podjetje TVX Hellas izvajalo pred prodajo iz leta 2003, in da je tam za postavitev rudarske infrastrukture potrebna večja naložba.

(66) Komisija ugotavlja, da Skouries ni imel niti rudarskih dovoljenj niti vzpostavljene rudarske infrastrukture. Vendar grški organi in upravičenec niso predložili nobenih informacij ali pomembne utemeljitve, ki bi dokazovala, da obratovanje rudnika Skouries ni bilo upravno odobreno ali ekonomsko izvedljivo. Prav tako so glede na poročilo Behre Dolbear investicijski stroški za razvoj in izgradnjo rudnika v Skouries v letu 2004 znašali 268 milijonov USD, tj. 220 milijonov EUR. Behre Dolbear v svojem poročilu izraža stališče, da so ti stroški „razumni“. Zato Komisija sklepa, da ni bilo nobenih upravnih ali gospodarskih ovir za odobritev rudarskih dovoljenj ali za izgradnjo rudarske infrastrukture in izvajanje rudarskih dejavnosti v Skouries.

(67) Na podlagi zgoraj navedenega (odstavki 63–66) Komisija sklepa, da so sklepi o razveljavitvi iz leta 2002 dejansko vplivali na tržno vrednost Olympiasa v času prodaje, ne pa tudi na tržno vrednost rudnikov Stratoni in Skouries. Zato je bilo v času prodaje iz leta 2003 mogoče oceniti tržno vrednost rudnikov Cassandra.

a.a.2 *Izračun vrednosti rudnikov*

(68) Da bi izračunala vrednost rudnikov Cassandra, je Komisija preučila vse tri rudnike, ki sestavljajo rudnike Cassandra (Stratoni, Olympias in Skouries) z naslednjih dveh vidikov: a) vrednost rudnika, ki mora temeljiti na gospodarskih dejavnikih, veljavnih v času prodaje; in b) operativna sposobnost rudnika za uresničitev zgoraj navedene vrednosti. Na podlagi teh dveh dejavnikov je Komisija prišla do ugotovitve, da sta rudnika Stratoni in Skouries imela določeno vrednost, ki bi se lahko uresničila, medtem ko je bila vrednost Olympias v času prodaje iz leta 2003 težko določljiva.

(69) Za oceno vrednosti rudnikov se je Komisija sklicevala na poročilo Behre Dolbear. V poročilu so uporabljene tri metode za izračun poštene tržne vrednosti rudnikov Cassandra: a) vrednotenje po dohodkovnem pristopu ([19]); b) vrednotenje po povezanih transakcijah (primerljive prodaje); in c) pristop tržne kapitalizacije ([20]). Vrednosti, izračunane z uporabo teh treh metod, so naslednje: a) 130,3–402,5 milijona USD oziroma 107,2–331,1 milijona EUR; b) 504,7 milijona USD oziroma 415,2 milijona EUR; in c) 614,9 milijona USD oziroma 505,9 milijona EUR. Razpon pri vrednotenju po dohodkovnem pristopu je mogoče pripisati različnim scenarijem določanja cen, ki so bili pri tem uporabljeni (glej odstavek 72). Komisija je med temi tremi metodami izbrala dohodkovni pristop. Razlogi so prikazani v spodnji tabeli:

([19]) Obdobja, upoštevana pri analizi denarnega toka v okviru dohodkovnega pristopa za vse tri rudnike so: a) 2004–2035 za Olympias; b) 2004–2015 za Stratoni; in c) 2004–2034 za Skouries.

([20]) Na podlagi vrednotenja po dohodkovnem pristopu se poštena tržna vrednost opredeli tako, da se diskontirajo kumulativne koristi, ki jih je ustvarilo določeno sredstvo, s čimer se te koristi skozi čas pretvorijo v sedanjo vrednost. Vrednotenje po povezanih transakcijah določi pošteno tržno vrednost na podlagi sedanje vrednosti transakcij za sredstva zlata, pri katerih se lahko določi poštena tržna vrednost. Pristop tržne kapitalizacije pa temelji na sedanji vrednosti podjetij, ki na javnih borzah trgujejo z zlatom, ob upoštevanju dokazanih in verjetnih zalog teh podjetij.

Tabela

Razlogi za uporabo dohodkovnega pristopa

Dohodkovni pristop	Povezane Transakcije	Tržna Kapitalizacija
Dohodkovni pristop določa natančne vrednosti za vse tri rudniške objekte na podlagi cen kovin, ki so bile znane v času prodaje rudnikov. Pri oceni vrednosti sredstva v transakciji se lahko upoštevajo samo dejavniki, ki so veljali v času transakcije. Zdi se, da poročilo Behre Dolbear pripisuje večjo verodostojnost vrednosti, ki izhaja iz dohodkovnega pristopa, saj navaja, da je „z leti Behre Dolbear poseben poudarek namenil vrednosti, pridobljeni iz dohodkovnega pristopa“ (povzetek vrednosti na str. 43 poročila Behre Dolbear).	Podlaga za vrednotenje po povezanih transakcijah je vprašljiva, saj niti dva rudnika ne moreta biti povsem enaka. Poročilo Behre Dolbear navaja, da je metoda povezanih transakcij sporna, saj se vsako nahajališče rudnin, čeprav z enako surovino, nekoliko razlikuje od drugih nahajališč z vidika mineralogije, rudarskih pogojev, metalurgije, okoljskih vidikov, prisotnih socialnih vprašanj, koncentracije rude itd.	V poročilo Behre Dolbear je vključena tudi pripomba podjetja American Appraisal Associates o metodi tržne kapitalizacije, po kateri je tržna kapitalizacija priporočljiva kot sekundarna metoda vrednotenja ali kot pravilo palca, primerno za preverjanje vrednotenj, opravljenih z uporabo primarnih metod. Dohodkovni pristop je primarna metoda vrednotenja, zato je bolj zanesljiv. Poleg tega se v obravnavanem primeru z metodo tržne kapitalizacije preverja samo vrednost, ki izhaja iz tržnih kapitalizacij v prvi polovici leta 2004, kar pa ni sprejemljivo, saj so bile te informacije na voljo po prodaji. Zato metode tržne kapitalizacije ni mogoče uporabiti niti kot sekundarno metodo vrednotenja.

(70) Grčija priznava, da je pri uporabi poročila Behre Dolbear sprejemljiv samo dohodkovni pristop, ki je primarna, mednarodno priznana metoda vrednotenja, in še to samo glede na njegov datum veljavnosti (30. junij 2004) ter pod pogojem, da se odobrijo rudarska dovoljenja in izvedejo večje naložbe.

(71) Komisija na podlagi dohodkovnega pristopa ocenjuje, da je bila vrednost rudnikov v času prodaje iz leta 2003 naslednja (glej odstavke 72–79).

(72) Z dohodkovnim pristopom se oceni poštena vrednost rudnikov Cassandra v fazi pred začetkom proizvodnje ([21]), glede na poslovanje rudnikov, z dobro opredeljenimi stroški ter dokazanimi in verjetnimi zalogami ([22]). Poročilo opisuje tri različne scenarije za določitev vrednosti na podlagi cen, veljavnih v naslednjih obdobjih: a) povprečje v obdobju 1993–2003; b) samo prva polovica leta 2004; in c) povprečje v obdobju 1993–2003 plus prva polovica leta 2004 (deljeno z 2). Komisija meni, da se lahko upošteva samo scenarij s povprečjem v obdobju 1993–2003, druga dva scenarija pa ne, saj temelji na cenah in stroških, znanih v času prodaje, ki je potekala decembra 2003. Poleg tega zgodovinske cene za obdobje 1993–2003, ki jih je uporabil Behre Dolbear, ne kažejo trenda razvoja za celotno obdobje 1993–2003, tj. nihajo po posameznih letih, zato Komisija meni, da povprečje v obdobju 1993–2003 bolje ponazarja zgodovinski razvoj na trgu kovin. Prav tako cene v prvi polovici leta 2004 ne odražajo vrednosti rudnikov, saj predstavljajo samo izsek in ne upoštevajo nihanj. Nihanja je treba obvezno upoštevati, da se ublaži učinek neobičajnih sprememb ali naključnih dogodkov ter da se pridobi zanesljiva slika o vrednosti rudnikov.

(73) Grčija in upravičenec trdita, da je po ocenah Behre Dolbear neto sedanja vrednost rudnikov Cassandra, ki so v fazi pred začetkom proizvodnje, negativna, in sicer – 2,59 milijona USD (stran 37, tabela 5.3 poročila), torej je dejansko plačana cena (11 milijonov EUR) presegala tržno vrednost rudnikov.

(74) Komisija ugotavlja, da so neto sedanje vrednosti (v fazi pred začetkom proizvodnje), ki se z dohodkovnim pristopom na samostojni osnovi pripišejo trem rudarskim projektom, naslednje: a) za Olympias: – 28,79 milijona USD, tj. – 23,7 milijona EUR; b) za Stratoni: 10,48 milijona USD, tj. 8,6 milijona EUR; in c) za Skouries: 15,72 milijona USD, tj. 12,9 milijona EUR. Seštevek teh treh vrednosti je negativna vrednost – 2,59 milijona USD.

(75) Vendar pa Komisija ne sprejme tega argumenta Grčije in upravičenca. Sicer na podlagi zgornjih vrednosti opaža, da je bila neto sedanja vrednost (v fazi pred začetkom proizvodnje) za Olympias v času prodaje dejansko negativna, vendar meni, da negativna neto sedanja vrednost za Olympias pomeni, da bi bil pričakovani dobiček v času prodaje negativen, če bi rudnik posloval na ravni cene, ki je bila opažena v zadnjih 11 letih. Glede na ceno zlata bi se vsak lastnik Olympiasa odločil, da rudnik ne bo obratoval, in se skušal v največji možni meri izogniti izgubam. Kot je prikazano, lahko kupec s tem, da rudnik ne obratuje, omeji izgube na 5,5 milijona EUR, kar predstavlja stroške, ki jih je kupec moral nositi v skladu s

([21]) V obratovanju, v razvoju ali v zadnji fazi študije izvedljivosti.

([22]) Zaloge rudnin so viri, katerih izkoriščanje naj bi bilo ekonomsko izvedljivo. Zaloge niso niti verjetne niti dokazane.

pogodbo zaradi varstva okolja in za namene vzdrževanja. Vendar samo na podlagi tega ni mogoče sklepati, da bi morala biti vrednost Olympiasa ocenjena na –5,5 milijona EUR, saj lastništvo rudnika načeloma zagotavlja tudi vrednost opcije: Lastnik se lahko odloči, da bo rudnik obratoval, ko so razmere ugodne (dovolj visoke cene zlata), in da ne bo obratoval, ko so razmere slabe (cene zlata niso dovolj visoke). Potemtakem se je Ellinikos Xrysos lahko odločil prevzeti rudnik kot del sklopa rudnikov Cassandra ali zato, da bi pozneje lahko izvedel potrebne naložbe v rudnik Olympias, ki bi omogočale ponoven začetek izkoriščanja rudnika z dobičkom, če bi se cene zlata povzpele na stopnje, ki (precej) presegajo stopnjo, opaženo v predhodnem obdobju 1993–2003.

(76) Zanesljivo oceno te vrednosti opcije je dokaj težko pridobiti. Kar je še pomembnejše, vsako takšno vrednost bi bilo treba prilagoditi ob upoštevanju (verjetno velike) verjetnosti, da dovoljenje za ta rudnik ne bo odobreno, tudi če bi bile cene zlata dovolj visoke, da bi omogočale poslovanje z dobičkom. Kot je navedeno zgoraj (glej odstavek 12), so bila dovoljenja za rudarske dejavnosti in predelavo zlata za Olympias razveljavljena zaradi okoljskih razlogov, ki so bili ocenjeni kot resni. Torej bi se zdelo primerno Olympias obravnavati, kot da ima vrednost opcije, ki se lahko previdnostno oceni kot nična. Potemtakem bi morala biti neto vrednost Olympiasa ocenjena na – 5,5 milijona EUR.

(77) V nasprotju s tem Komisija meni, da posamezne vrednosti rudnikov Stratoni in Skouries znašajo 21,5 milijona EUR, kar je glede na poročilo Behre Dolbear seštevek vrednosti obeh rudnikov (8,6 milijona EUR plus 12,9 milijona EUR, glej odstavek 74), ker:

a. je imel Stratoni veljavno rudarsko dovoljenje, vzpostavljeno rudarsko infrastrukturo in pozitivno vrednost, ki izhaja iz njegovega poslovanja (pozitivna neto sedanja vrednost), zato je bil v času prodaje operativen;

b. glede rudnika Skouries Komisija meni, da ni bilo nobenih upravnih ali gospodarskih ovir za odobritev rudarskih dovoljenj ali za izgradnjo rudarske infrastrukture in izvajanje rudarskih dejavnosti; tudi Skouries je izkazoval pozitivno vrednost iz poslovanja (pozitivna neto sedanja vrednost).

(78) Grčija in upravičenec trdita, da se vrednost rudnikov po oceni Behre Dolbear ne more upoštevati, ker se nanaša na sredstva skupaj s pripadajočimi rudarskimi dovoljenji, medtem ko je podjetje Ellinikos Xrysos kupilo samo sredstva, rudarska dovoljenja pa naj bi pozneje odobrila grška država. Komisija ne sprejme tega argumenta, ker je, kakor je prikazano zgoraj, Stratoni v času prodaje imel veljavno rudarsko dovoljenje. Kot je tudi prikazano zgoraj, ni bilo nobenih upravnih ovir za odobritev rudarskega dovoljenja za Skouries. Strošek vložitve vloge in pridobitve rudarskega dovoljenja za Skouries je bil omejen samo na stroške geologov in drugih strokovnjakov za pripravo študij, potrebnih za dovoljenje, in na stroške, povezane z garancijsko izjavo, ki jo zahteva pristojno ministrstvo. V skladu z navedbami grških organov zgornji stroški znašajo (posamezno) približno 5 000 EUR v enkratnem znesku plus največ 600 000 EUR na leto. Komisija meni, da ti zneski niso visoki v primerjavi s celotnimi investicijskimi stroški, potrebnimi za razvoj in izgradnjo rudnika v Skouriesu, ki so v letu 2004 dosegli 268 milijonov USD, tj. 220 milijonov EUR (glej odstavek 66). Zato Komisija meni, da navedeni stroški rudarskega dovoljenja niso bili ovira za podjetje, ki želi vlagati v Skouries. Komisija prav tako ugotavlja, da so v poročilu Behre Dolbear v izračun neto sedanje vrednosti rudnika vključeni tudi „upravni“ stroški. Zato Komisija meni, da so bili navedeni stroški (za vložitev vloge in pridobitev rudarskega dovoljenja za Skouries) upoštevani v poročilu Behre Dolbear.

(79) Na podlagi zgoraj navedenega je vrednost vseh treh rudnikov ocenjena na 16 milijonov EUR (21,5 milijona EUR – 5,5 milijona EUR).

a.b **Izračun vrednosti zemljišča**

(80) Grški organi in upravičenec trdijo, da se zemljišče, ki ga je kupilo rudarsko podjetje, lahko uporablja samo za rudarske dejavnosti in nima tržne vrednosti, saj grška zakonodaja daje prednost rudarskim dejavnostim na takšnih območjih. Torej je zmanjšanje vrednosti rudarskih pravic zaradi dolgotrajne prekinitve obratovanja in razveljavitve rudarskih dovoljenj vodilo tudi k zmanjšanju vrednosti zemljišča.

(81) V zvezi z zgornjim vprašanjem Komisija meni, da je zadevno zemljišče sredstvo rudarskega podjetja in ne „nepremičnina“ v širšem pomenu besede, in sicer zaradi posebnih značilnosti rudarskih dejavnosti (onesnaževanje, poseganje v okolje itd.), zaradi česar bi bila možnost trgovanja s temi sredstvi ločeno od rudnikov vprašljiva.

(82) Vendar Komisija tudi meni, da ima vsako poslovno sredstvo vrednost, saj prispeva ali lahko prispeva k poslovanju podjetja in realizaciji dobička. Rudniki Cassandra so predstavljali podjetje, ki je bilo operativno v času prodaje, zato Komisija meni, da bi zemljišče lahko prispevalo k poslovanju rudnikov in je zato imelo vrednost. Posledično Komisija ne more sprejeti argumenta, ki sta ga predložila Grčija in podjetje Ellinikos Xrysos.

(83) Hellenic Mining Watch trdi, da sredstva rudnikov Cassandra vključujejo tudi precej nepremičnin, ki znatno povečajo skupno vrednost rudnikov, vendar niso bile upoštevane v poročilu Behre Dolbear.

(84) Vendar pa Komisija ugotavlja, da poročilo Behre Dolbear ne upošteva zemljišča ločeno od rudnikov. Poročilo Behre Dolbear zemljišče obravnava kot nemineralno sredstvo rudnikov Cassandra in ga ocenjuje na 6 milijonov ([23]) EUR, neodvisno od metode dohodkovnega pristopa.

(85) Behre Dolbear pa v svojem poročilu navaja, da je vrednost, pripisana zemljišču, enaka tisti, ki jo je sporočilo podjetje Ellinikos Xrysos, in da sami niso ocenili zemljišča. Torej mora Komisija to vrednost preveriti.

(86) V ta namen je Komisija uporabila ceno, ki je bila plačana za zemljišče na odprtem javnem razpisu iz leta 1995 za prodajo rudnikov Cassandra podjetju TVX Hellas (glej odstavek 11). To ni primarni, temveč sekundarni izračun, ki je namenjen preverjanju veljavnosti vrednosti iz poročila Behre Dolbear (6 milijonov EUR).

(87) Grški organi priznavajo, da se lahko upošteva vrednost, določena v odprtem javnem razpisu iz leta 1995, in da se vrednost zemljišča ni spremenila. Komisija ugotavlja, da je bila pri prodaji rudnikov Cassandra podjetju TVX Hellas leta 1995 zemljišču dodeljena cena 1,2 milijarde GRD. Komisija poudarja, da ni nobenih veljavnih referenčnih cen ali indeksov cen za zemljišče rudnikov Cassandra, ki se obravnava kot sredstvo rudarskega podjetja in ne kot „nepremičnina“ v širšem pomenu besede (glej odstavek 81). Če bi takšne referenčne cene ali indeksi cen obstajali, bi bilo mogoče izračunati posodobljeno referenčno vrednost. Ker pa jih ni, Komisija meni, da je cena iz leta 1995 najboljša razpoložljiva ocena v obravnavanem primeru. Komisija je torej za izhodišče vzela 1,2 milijarde GRD ali 3,5 milijona EUR (z uporabo menjalnega tečaja 340,75 GRD/EUR, s katerim je Grčija leta 2001 vstopila v evrsko območje) kot pošteno tržno vrednost zemljišča.

([23]) Glej stran 42 poročila Behre Dolbear, „Nemineralna sredstva in obveznosti“.

(88) Po letu 1995 je podjetje TVX Hellas kupilo 70 dodatnih parcel (v obdobju 1997–2000, večinoma v letih 1998 in 1999). Komisija ugotavlja, da nabavna vrednost teh dodatnih 70 parcel znaša 1,1 milijona EUR, kot je predstavljeno v finančnih izkazih podjetja TVX Hellas. Komisija ocenjuje, da je ta nabavna vrednost tržno usmerjena, saj jo je določil trg. Če seštejemo obe zgoraj navedeni vrednosti (3,5 milijona EUR plus 1,1 milijona EUR), dobimo skupno pošteno tržno vrednost zemljišča v višini 4,6 milijona EUR.

(89) Ta znesek v višini 4,6 milijona EUR predstavlja nominalno vrednost zemljišča v letu 2003 na podlagi cen iz leta 1995 in iz obdobja 1997–2000. Komisija meni, da je treba to vrednost prilagoditi v skladu z grškim splošnim indeksom cen industrijske proizvodnje za obdobji 1995–2003 in 1998–2003. Indeks cen industrijske proizvodnje se uporablja, ker je zadevno zemljišče sredstvo industrijskega podjetja, prilagoditev pa mora odražati spremembe cen v industrijskem sektorju. Rezultat te prilagoditve prodajnih cen za leto 1995 in za obdobje 1997–2000 je končni znesek v višini 5,9 milijona EUR v decembru 2003.

(90) Komisija ugotavlja, da je ta znesek v višini 5,9 milijona EUR zelo blizu znesku 6 milijonov EUR, ki ga Behre Dolbear navaja v svojem poročilu o oceni (glej odstavek 84). Komisija meni, da to tesno ujemanje potrjuje pravilnost vrednotenja zemljišča, ki ga je opravilo podjetje Ellinikos Xrysos in je uporabljeno v poročilu Behre Dolbear, zato se lahko upravičeno šteje, da znesek v višini 6 milijonov EUR predstavlja pošteno tržno vrednost v decembru 2003.

a.c **Izračun vrednosti zalog rudnin**

(91) Prodaja iz leta 2003 je vključevala tudi zaloge rudnin z vsebnostjo zlata ([24]). Grški organi in upravičenec trdijo, da so imele te zaloge v letu 2003 negativno vrednost zaradi razmeroma nizke cene zlata in dokaj visokih povezanih stroškov.

(92) Grški organi so podali izračun „točke preloma“ za ceno, po kateri bi bilo trgovanje z navedenimi zalogami še donosno. Ob upoštevanju koncentracije zlata v rudi, tj. 0,7 unče zlata na tono, in cene zlata na dan 12. decembra 2003, tj. 407 USD na unčo, je bila vrednost zlata, vsebovanega v zalogah zlata, 284,9 USD na tono. Grški organi so navedli tudi stroške, povezane s trgovanjem z zgornjimi zalogami: stroški predelave v višini 245 USD na unčo in 171,5 USD na tono; prevozni stroški v višini 50 USD na tono; globe za čiščenje v višini 270 USD na tono; in stroški predelave v višini 5 USD na unčo in 4,1 USD na tono. Rezultat zgornjega izračuna je negativna prodajna cena – 210,7 USD na tono.

([24]) Koncentrat je ostanek dragocene kovine, iz katere je bila odstranjena večina kamnitega ostanka. Preostala kovina predstavlja surovino za taljenje, tj. ekstraktivno metalurgijo.

(93) Komisija je preverila zgornji izračun. Iz zgoraj navedenih cenovnih in stroškovnih razlogov ocenjuje, da cena zalog v času prodaje ni bila donosna. Trgovina z rudninskimi zalogami zlata bi bila morda lahko donosna, če bi se prevozni stroški spremenili oziroma bi bilo mogoče pričakovati, da se bodo spremenili, kar pa je bilo nepredvidljivo. Tudi poročilo Behre Dolbear ne navaja vrednosti rudninskih zalog zlata. Zato Komisija meni, da vrednosti teh zalog ni mogoče izračunati.

(94) Hellenic Mining Watch domneva, da je bila vrednost zalog rudnin, ki vsebujejo zlato, precejšnja, in sicer 80 milijonov EUR. Komisija ugotavlja, da Hellenic Mining Watch te vrednosti v višini 80 milijonov EUR ni podkrepil z nobenimi podatki ali dokazi. Na tej podlagi in ob upoštevanju zgornjega izračuna, iz katerega je razvidno, da vrednosti teh zalog ni mogoče izračunati, Komisija zavrača trditev Hellenic Mining Watch.

(95) Komisija ugotavlja, da so sredstva, ki so bila prodana v decembru 2003, vključevala tudi dve rudninski nahajališči svinca in cinka. Poročilo Behre Dolbear vključuje oceno vrednosti obstoječih koncentracij svinca in cinka na dan 30. junija 2004 ([25]). Ta ocena je ločena od izračuna neto sedanje vrednosti rudnikov in ni del vrednotenja v okviru dohodkovnega pristopa. Opredeljuje čisto dobičkonosnost talilnice ([26]) za lastnika rudnika: prvič, vrednost vsebnosti kovine (svinec, srebro in cink) se izračuna na podlagi trenutnih cen in razpoložljivih količin; drugič, uporablja se „plačilna shema talilnice“ (strošek nadaljnje predelave, ki ga kupec zaračuna proizvajalcu rudnin), ob upoštevanju posebnih pogojev za odbitek tega stroška (posebni odstotki zmanjšanja vrednosti, stroški za predelavo in rafiniranje ter prevozni stroški); na koncu pa se plačila talilnici odštejejo od zgornje vrednosti vsebnosti kovine ([27]).

(96) Komisija ugotavlja, da je zgornja metoda standardna metoda izračuna plačil za kovine. Zato bo Komisija to metodo uporabila pri oceni tržne vrednosti rudninskih nahajališč, ki jih je podjetje Ellinikos Xrysos kupilo decembra 2003, na podlagi količin rudninskih nahajališč in cen kovin v decembru 2003 ([28]). Komisija na podlagi zgornje metode za količine rudnin, cen kovin v decembru 2003 in posebnih pogojev plačilne sheme talilnice za Ellinikos Xrysos sklepa, da je tržna vrednost rudninskih nahajališč, ki jih je podjetje Ellinikos Xrysos kupilo decembra 2003, znašala 3,7 milijona USD ali 3 milijonov EUR (z uporabo menjalnega tečaja 1,2254 USD/EUR na dan, ko so bile rudnine prodane podjetju Ellinikos Xrysos, torej 12. decembra 2003).

(97) Komisija ugotavlja, da so bila glede na navedbe upravičenca rudninska nahajališča svinca in cinka, ki so bila pridobljena v decembru 2003, prodana v decembru 2004 (1. december 2004 in 31. December 2004), torej po izdelavi poročila Behre Dolbear. Zato Komisija meni, da se posebni pogoji v okviru zgornje metode (izračun vrednosti nahajališč v juniju 2004, glej odstavek 95) uporabljajo tudi za izračun vrednosti rudninskih nahajališč v decembru 2003, saj v obdobju med decembrom 2003 in junijem 2004 ni bilo nobene druge prodaje rudnin, ki bi lahko postavila nove pogoje.

a.d **Sklepna ugotovitev o prednosti**

(98) Rezultat zgornjega izračuna je skupna vrednost za rudnike Cassandra, ki znaša 25 milijonov EUR, kar je seštevek vrednosti rudnikov (16 milijonov EUR), zemljišča (6 milijonov EUR) in zalog rudnin (3 milijonov EUR).

(99) Ta skupna vrednost je precej manjša od vrednosti, ki je v poročilu Behre Dolbear navedena kot poštena tržna vrednost sredstev rudnikov Cassandra (500 milijonov USD ali 411 milijonov EUR, glej odstavek 19). Vrednost, ki je predstavljena v poročilu Behre Dolbear, je bila navedena v odločitvi Komisije z dne 10. decembra 2008 o začetku postopka kot dokaz, da je bila prodajna cena pod tržno vrednostjo rudnikov.

(100) Razlog za odstopanje od vrednosti, navedene v poročilu Behre Dolbear (500 milijonov USD), je, da izhaja iz dveh metod vrednotenja, ki nista primerni za obravnavani primer (glej tabelo 1 zgoraj), in sicer metode „povezanih transakcij“ in metode „tržne kapitalizacije“, ki nista sprejemljivi, ker: a) je podlaga za vrednotenje po povezanih transakcijah vprašljiva, saj niti dva rudnika ne moreta biti povsem enaka: vsako nahajališče rudnin, čeprav z enako surovino, se nekoliko razlikuje od drugih nahajališč; b) se tržna kapitalizacija priporoča kot sekundarna metoda vrednotenja ali kot pravilo palca, primerno za preverjanje vrednotenj, ki so bila izvedena s primarnimi metodami, kot je dohodkovni pristop; v obravnavanem primeru se metoda tržne kapitalizacije ne more uporabljati niti kot sekundarna metoda vrednotenja, saj preverja samo vrednost iz dohodkovnega pristopa kot rezultat tržnih kapitalizacij v prvi polovici leta 2004, kar pa ni sprejemljivo,

([25]) Glej dodatek 11, „Denarni tok koncentratov rudnika Stratoni“.

([26]) Čista dobičkonosnot talilnice je znesek, ki ga talilnica ali rafinerija plača upravljavcu rudnika za rudninski proizvod, in običajno temelji na promptni ali trenutni ceni rudnine z odbitki za stroške, povezane z nadaljnjo predelavo.

([27]) V informativne namene Komisija ugotavlja, da je rezultat tega izračuna za 30. junij 2004, kot je navedeno v poročilu Behre Dolbear, 3,5 milijona USD, tj. 2,9 milijona EUR (z uporabo menjalnega tečaja 1,2155 USD/EUR na dan 30. junija 2004).

([28]) Količine mineralnih surovin (po podatkih upravičenca): 3 050 ton svinca in 2 350 ton cinka. Cene kovin (vira: www.kitco.com in www.lme.com): 684 USD na tono za svinec, 5,6 USD na unčo za srebro in 973 USD na tono za cink.

saj je bila ta informacija na voljo po datumu prodaje; in c) poročilo Behre Dolbear pripisuje večjo verodostojnost vrednosti, ki izhaja iz dohodkovnega pristopa.

(101) Skupna vrednost, ki jo je izračunala Komisija (25 milijonov EUR), je tudi precej nižja od razpona cen, ki izhaja iz dohodkovnega pristopa (107,2 milijona EUR – 331,1 milijona EUR, glej odstavek 69). Razlog za to je, da slednja cena vključuje: a) vrednosti sredstev, ki niso bila prenesena decembra 2003, npr. denarne terjatve, denarni tokovi in zaloge rudnin (vrednosti iz junija 2004 se razlikujejo od vrednosti iz decembra 2003, glej izračun v odstavkih 91–97); in b) mineralne vire, ki so v poročilu Behre Dolbear opredeljeni kot nezanesljivi in negotovi ([29]) (material, ki je primeren za rudarjenje, ali raziskovalni potencial). Te vrednosti niso vključene v denarne tokove za določitev neto sedanje vrednosti v okviru dohodkovnega pristopa (glej odstavek 72), ki izhaja samo iz dokazljivih in verjetnih zalog ter izključuje vse druge vire. Poleg tega ta razpon vrednosti vključuje tudi različne vrednosti za Olympias na podlagi treh različnih scenarijev določanja cen. Komisija teh vrednosti ne priznava (glej odstavke 72–76). Ne nazadnje na zgornji razpon vrednosti vplivajo tudi različni scenariji določanja cen, od katerih Komisija priznava samo enega (glej odstavek 72).

(102) Komisija sklepa, da je tržna vrednost sredstev rudnikov Cassandra v času njihove prodaje podjetju Ellinikos Xrysos znašala 25 milijonov EUR.

(103) Komisija meni, da je vrednost ugodnosti, od katere je imelo podjetje Ellinikos Xrysos korist, znašala 14 milijonov EUR, kar je razlika med skupno pošteno tržno vrednostjo rudnikov Cassandra (25 milijonov EUR) in ceno, ki je bila plačana pri prodaji (11 milijonov EUR).

(104) Na podlagi zgornje analize argumentov, ki sta jih podala Grčija in upravičenec, ter glede na izračun tržne vrednosti prodanih sredstev in primerjavo te tržne vrednosti s ceno, ki jo je podjetje Ellinikos Xrysos dejansko plačalo, Komisija ugotavlja, da je merilo prednosti izpolnjeno.

b. ***Državna sredstva***

(105) Grški organi in upravičenec trdijo, da je Grčija delovala samo kot posrednik pri prodaji v letu 2003 in nikoli ni bila lastnica rudnikov. Trdijo tudi, da Grčija nikoli ni prejela nobenega denarja od prodaje v letu 2003, saj je bilo 11 milijonov EUR plačanih neposredno podjetju TVX Hellas. Na koncu grški organi in upravičenec trdijo, da je prodajna transakcija v letu 1995 potekala med podjetjem TVX Hellas in prejšnjim lastnikom, zasebnim podjetjem, ki je bilo v postopku likvidacije.

(106) Komisija ugotavlja, da je bila Grčija aktivna stranka v obeh transakcijah, ki sta temeljili na dveh različnih pogodbah. V drugi pogodbi je Grčija prevzela obveznosti prodajalca, vendar je bila pri tem upravičena tudi do prihodkov od prodaje. Ti prihodki so bili plačani neposredno podjetju TVX Hellas za pokritje posebnih obveznosti do grške države, kar ponovno dokazuje, da je Grčija delovala kot prodajalec in ne samo kot posrednik. V zvezi s trditvijo, da je prodaja v letu 1995 potekala med podjetjem TVX Hellas in zasebnim podjetjem, Komisija meni, da to ni pomembno za vprašanje državnih sredstev v obravnavanem primeru, saj se to merilo preučuje samo za prodajo v letu 2003.

(107) Tako Komisija ne sprejme argumentov, ki so jih podali grški organi in upravičenec, in meni, da je merilo državnih sredstev izpolnjeno.

c. ***Selektivnost***

(108) Rudniki Cassandra so bili prodani podjetju Ellinikos Xrysos, torej je imelo podjetje Ellinikos Xrysos selektivno prednost zaradi razlike med prodajno ceno in tržno vrednostjo prodanih sredstev. Zato Komisija meni, da je ukrep selektiven, saj daje prednost samo temu določenemu podjetju.

(109) Te točke nista izpodbijali niti Grčija niti upravičenec.

d. ***Izkrivljanje konkurence in vpliv na trgovino med državami članicami***

(110) Podjetje Ellinikos Xrysos je dejavno v sektorju, v katerem države članice veliko trgujejo. Rudarjenje cinka, bakra, svinca, zlata in srebra je poleg Grčije prisotno v enajstih državah članicah, in sicer v Združenem kraljestvu, Italiji, na Finskem, Poljskem, Slovaškem, v Romuniji, Bolgariji, Španiji ter na Irskem, Portugalskem in Švedskem ([30]). S cinkom, bakrom, svincem, zlatom in srebrom trgujejo vse države članice ([31]). Poleg tega so obravnavani ukrepi pomoči podjetju Ellinikos Xrysos zagotovili prednost pred njegovimi konkurenti (glej odstavke 39–104). Kadar državna pomoč okrepi položaj podjetja v primerjavi z drugimi podjetji, ki konkurirajo v trgovini med državami članicami, se šteje, da je pomoč vplivala na ta druga podjetja. S tem je izpolnjeno merilo izkrivljanja konkurence in vpliva na trgovino med državami članicami.

([29]) Glej strani 10, 16 in 20.

([30]) Vir: European Association of Mining Industries (Evropsko združenje rudarske industrije), http://www.euromines.org.

([31]) Vir: European Mineral Statistics 2004–2008, British Geological Survey, http://www.bgs.ac.uk/.

(111) Te točke nista izpodbijali niti Grčija niti upravičenec.

e. ***Sklepna ugotovitev o obstoju pomoči v ukrepu 1***

(112) Ob upoštevanju zgoraj navedenega Komisija sklepa, da prodaja rudnikov Cassandra podjetju Ellinikos Xrysos v letu 2003 pomeni državno pomoč v korist podjetja Ellinikos Xrysos v smislu člena 107(1) PDEU. Višina pomoči je 14 milijonov EUR, kar je razlika med ceno, plačano pri prodaji v letu 2003, tj. 11 milijonov EUR, in tržno vrednostjo sredstev, prodanih v času prodaje, tj. 25 milijonov EUR.

UKREP 2: OPROSTITEV OBVEZNOSTI PLAČILA DAVKA IN ZMANJŠANJE PRAVNIH STROŠKOV

a. ***Državna sredstva***

(113) Po trditvah Grčije in upravičenca zmanjšanje pravnih stroškov ne vključuje državnih sredstev, saj odvetniki niso javni uslužbenci, ampak zasebni strokovnjaki, davki in dajatve za njihove honorarje pa so bili ustrezno poravnani. Grčija še dodaja, da pravnih stroškov ni plačala država. Ne glede na to je zmanjšanje pravnih stroškov opredeljeno v členu 5 prodajne pogodbe, ki določa, da se pravne pravice in pravni stroški „zmanjšajo na 5 % minimalne pristojbine, ki jo predpisuje ustrezna zakonodaja".

(114) Komisija se strinja z mnenjem, da pravniki niso javni uslužbenci. Na drugi strani pa Komisija ugotavlja, da notarji dejansko so javni uslužbenci. Vendar notarji ne prejemajo plače; prihodke prejemajo izključno od svojih strank in ne iz državnega proračuna.

(115) Komisija prav tako ugotavlja, da v prodajnih pogodbah pravne stroške krijejo pogodbene stranke. V obravnavanem primeru Komisija sprejema navedbe grških organov, da država ni poravnala zgornjih stroškov namesto kupca.

(116) Na podlagi tega Komisija ugotavlja, da zmanjšanje pravnih stroškov ne vključuje državnih sredstev in zato ne pomeni državne pomoči v smislu člena 107(1) PDEU.

(117) Kar zadeva oprostitev obveznosti plačila davka, je namen davkov financiranje državnega proračuna. Davki, ki niso pobrani, torej prikrajšajo državo za sredstva. Zato Komisija meni, da oprostitev obveznosti plačila davka dejansko vključuje državna sredstva.

b. ***Prednost***

(118) Komisija ugotavlja, da bi se za prodajo rudnikov Cassandra lahko obračunala dva davka: 1) davek na prenos rudnikov po stopnji 5 %; in 2) davek na prenos zemljišča po stopnji od 7 % do 9 %.

(119) Podjetje Ellinikos Xrysos trdi, da bi bilo prenagljeno naložiti kakršen koli davek pri prodaji v letu 2003, saj prodajna pogodba zaradi razveljavitvene klavzule še ni bila dokončna. Komisija ne sprejme tega argumenta, saj ta posebna razveljavitvena klavzula ureja samo razveljavitev prodaje v primerih, ko pogodbeni stranki ne izpolnjujeta določenih obveznosti, da se zavaruje njen učinek; to je standardna klavzula v večini pogodb in ne pomeni, da te pogodbe niso dokončne. Poleg tega pogodba določa, kako naj bi začela veljati: njen člen 9 določa, da pogodba začne veljati na dan objave zakona o njeni ratifikaciji v Uradnem listu grške vlade. Ne nazadnje pa pogodba ne vsebuje nobene navedbe, da njen status ni dokončen. Zato Komisija meni, da je bila pogodba dejansko dokončna in da bi bilo treba obračunati ustrezne davke.

(120) Grški organi in upravičenec trdijo, da je bila vrednost rudnikov negativna, zato je bilo treba spodbuditi potencialne kupce. V zvezi s to trditvijo Komisija ugotavlja, da vrednost rudnikov v času prodaje ni bila negativna, temveč pozitivna, in je znašala 16 milijonov EUR (kot je izračunano v odstavkih 68–79).

(121) Komisija ugotavlja, da so v skladu z grškim rudarskim zakonikom prenosi rudnikov obdavčeni po stopnji 5 % na podlagi njihove vrednosti in da se to uporablja za transakcije „proti nadomestilu" („*με επαχθή αιτία*"). Grški organi trdijo, da so transakcije „proti nadomestilu" tiste, ki jih sprožijo nezgodni dogodki, na primer smrt lastnika, in da se davčna stopnja 5 % uporablja samo za takšne transakcije, kar pa v obravnavanem primeru ni veljalo. Komisija ne more sprejeti tega argumenta, saj so po njeni preučitvi transakcije „proti nadomestilu" tiste, pri katerih oseba, ki pridobi sredstvo, da nekakšno vračilo kot nadomestilo in, splošneje, pri katerih obstaja neke vrste povračilo za pridobitev. To je uveljavljena in priznana razlaga ([32]).

(122) V letu 2003 je bila tržna vrednost rudnikov 16 milijonov EUR (kot je izračunana v odstavkih 68–79). Zato Komisija meni, da bi moral pripadajoči davek za rudnike, prodane v letu 2003, znašati 0,8 milijona EUR.

(123) Poleg tega Grčija priznava, da se davek po stopnji med 7 % in 9 % dejansko obračuna v vseh primerih prodaje zemljišča ne glede na to, ali prodaja vključuje sredstva

([32]) Glej npr. *Ερμηνεία και νομολογία Αστικού Κώδικα* [Razlaga in sodna praksa civilnega zakonika], Vasilios Vathrakokilis, sodnik vrhovnega sodišča, knjiga 2, 2003, str. 636.

podjetja ali sredstva zasebnikov. Komisija je v zvezi s tem prejela dva različna dopisa, enega od ministrstva za finance in drugega od ministrstva za okolje, energijo in podnebne spremembe (pristojnega za rudarske zadeve), ki si nasprotujeta. Komisija je na to protislovje opozorila grške organe, vendar še ni prejela dopisa s končnim mnenjem. Zato Komisija sprejema informacije, ki jih je predložilo ministrstvo za finance, pristojno za vprašanja obdavčitve.

(124) V letu 2003 je bila tržna vrednost zemljišča 6 milijonov EUR (kot je izračunana v odstavkih 80–90). Zato Komisija ugotavlja, da bi moral biti za prodajo zemljišča v letu 2003 plačan davek v višini 0,54 milijona EUR ([33]).

(125) Ker je v prodajni pogodbi iz leta 2003 predviden nični davek za prenos, Komisija meni, da so zgornji zneski (skupno 1,34 milijona EUR) pomenili ugodnost, od katere je imelo podjetje Ellinikos Xrysos korist.

(126) Grčija in upravičenec trdita, da je oprostitev obveznosti plačila davka znašala 38 000 EUR, kar je pod pragom *de minimis* ([34]), in kupcu ni zagotovila ugodnosti. Komisija ne more sprejeti tega argumenta, saj se prag *de minimis*, ki je v času prodaje v letu 2003 znašal 100 000 EUR, uporablja ne glede na obliko pomoči ali zasledovani cilj. Zato ni mogoče najprej ločiti različne ukrepe pomoči, ki so predmet obravnave, tj. ukrep 1 in 2, nato pa obravnavati samo del ukrepa 2, tj. oprostitev obveznosti plačila davka. Komisija je v tem primeru obravnavala oba ukrepa pomoči in ugotovila, da skupaj obsegata zneske pomoči, ki presegajo prag *de minimis* 100 000 EUR, zato zastopa stališče, da odobrena pomoč ne izpolnjuje pogojev za pomoč *de minimis*. Na podlagi zgoraj navedenega Komisija vztraja pri svoji sklepni ugotovitvi iz odstavka 125.

c. ***Selektivnost***

(127) Merilo selektivnosti je izpolnjeno enako, kot je opisano v odstavku 108.

d. ***Izkrivljanje konkurence in vpliv na trgovino med državami članicami***

(128) Merilo izkrivljanja konkurence in vpliva na trgovino med državami članicami je izpolnjeno enako, kot je opisano v odstavku 110.

e. ***Sklepna ugotovitev o obstoju pomoči v ukrepu 2***

(129) Ob upoštevanju zgoraj navedenega Komisija sklepa, da oprostitev obveznosti plačila davka pomeni državno pomoč v višini 1,34 milijona EUR v korist podjetja Ellinikos Xrysos v smislu člena 107(1) PDEU. Na drugi strani pa Komisija meni, da zmanjšanje pravnih stroškov ne pomeni državne pomoči v smislu člena 107(1) PDEU.

IV.b *SKLADNOST POMOČI Z NOTRANJIM TRGOM*

SPLOŠNO

(130) V kolikor ukrepi pomenijo državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU, je treba njihovo skladnost oceniti z vidika izjem, opredeljenih v odstavkih 2 in 3 navedenega člena.

(131) Člena 107(2) in 107(3) PDEU določata izjeme od splošnega pravila, da državna pomoč ni združljiva z notranjim trgom, ki je opredeljeno v členu 107(1).

(132) V nadaljevanju bo Komisija ocenila skladnost ukrepov s temi izjemami.

IZJEMA IZ ČLENA 107(2) PDEU

(133) Izjeme iz člena 107(2) PDEU se v obravnavanem primeru ne uporabljajo: ta ukrep nima socialnega značaja, ni bil dodeljen posameznim potrošnikom, ni predviden kot pomoč za povrnitev škode, ki so jo povzročile naravne nesreče ali izjemni dogodki in ni bil dodeljen gospodarstvu nekaterih območij Zvezne republike Nemčije, ki jih je prizadela delitev Nemčije.

IZJEMA IZ ČLENA 107(3) PDEU

(134) V členu 107(3) PDEU so določene nadaljnje izjeme. Očitno je, da se izjeme iz člena 107(3)(b), (d) in (e) ne morejo uporabiti, in grški organi se nanje niso sklicevali. V nadaljevanju bo Komisija ocenila morebitno združljivost ukrepov na podlagi člena 107(3)(a) in (c).

(135) Člen 107(3)(a) navaja, da se „pomoč za pospeševanje gospodarskega razvoja območij, kjer je življenjska raven izjemno nizka ali kjer je podzaposlenost velika“, lahko razglasi za združljivo z notranjim trgom. Rudniki Cassandra se nahajajo na območju, ki je upravičeno do pomoči na podlagi člena 107(3)(a) PDEU, zato bi bilo podjetje Ellinikos Xrysos lahko upravičeno do regionalne pomoči.

(136) Smernice o nacionalni regionalni pomoči, ki so veljale v času prodaje v letu 2003 („Smernice o regionalni pomoči iz leta 1998“ ([35])), določajo pogoje za odobritev regionalne investicijske pomoči.

([33]) Izračun z uporabo davčne stopnje od 7 % do 9 %: 15 000 EUR × 0,07 + 5 990 000 EUR × 0,09 = 1 050 EUR + 539 100 EUR = 540 150 EUR.

([34]) Glej opombo 13 zgoraj.

([35]) UL C 74, 10.3.1998, str. 9.

(137) V skladu s Smernicami o regionalni pomoči iz leta 1998 je cilj regionalne pomoči zavarovati bodisi produktivne naložbe (začetne naložbe) ali ustvarjanje delovnih mest, ki so povezana z naložbo.

(138) Glede možnosti obravnave ukrepov kot pomoči za ustvarjanje delovnih mest je treba poudariti, da za namene regionalne pomoči ustvarjanje delovnih mest pomeni neto povečanje števila zaposlenih v podjetju, ki je predmet pregleda, v primerjavi s povprečjem določenega obdobja, in da se morajo zato vsa delovna mesta, ki so bila v tem obdobju izgubljena, odšteti od dejanskega števila delovnih mest, ustvarjenih v istem obdobju. Poleg tega je treba višino pomoči izračunati na podlagi stroška plač, pri čemer je zlasti pomembno, da ne presega določenega odstotka stroška plač najete osebe, izračunanega za obdobje dveh let.

(139) V zvezi s temi zahtevami Komisija ugotavlja, da je prodajna pogodba vključevala samo nejasno klavzulo, ki podjetju Ellinikos Xrysos omogoča, da število zaposlenih po svoji presoji prilagaja lastnim potrebam, in zato zgornji pogoji niso izpolnjeni. Zato Komisija meni, da ustvarjanje delovnih mest v smislu Smernic ni bilo zagotovljeno.

(140) V Smernicah o regionalni pomoči iz leta 1998 je začetna naložba opredeljena kot naložba v osnovna sredstva za vzpostavitev novega obrata, razširitev obstoječega obrata ali začetek dejavnosti, ki vključuje temeljno spremembo proizvoda ali proizvodnega procesa v obstoječem obratu (z racionalizacijo, diverzifikacijo ali modernizacijo) ([36]).

(141) Komisija se strinja, da se nakup Skouries lahko obravnava kot začetno naložbo na podlagi zgornje opredelitve iz Smernic. Rudnik Skouries v času prodaje iz leta 2003 ni imel vzpostavljene rudarske infrastrukture, zato je bila potrebna naložba v osnovna sredstva za zagon novega rudnika (glej odstavek 66).

(142) V zvezi z rudnikom Stratoni Komisija dvomi, ali se lahko prodaja sredstev obravnava kot začetna naložba v smislu Smernic ([37]).

([36]) Točka 4.4 Smernic.

([37]) Rudnik Stratoni je imel veljavno rudarsko dovoljenje in vzpostavljeno rudarsko infrastrukturo, zato je bil v času prodaje operativen (glej odstavek 77(a)). Zdi se, da torej prodaja rudnika Stratoni ni bila povezana z vzpostavitvijo novega obrata, razširitvijo obstoječega obrata ali začetkom dejavnosti, ki vključuje temeljno spremembo proizvoda ali proizvodnega procesa v obstoječem obratu.

(143) Vendar se v skladu s Smernicami o regionalni pomoči iz leta 1998 naložba v osnovna sredstva, izvedena v obliki nakupa obrata, ki se je zaprl ali bi se zaprl, če ne bi bil kupljen, prav tako lahko obravnava kot začetna naložba.

(144) V zvezi s tem Komisija ugotavlja, da je Grčija dejansko dokazala, da so bili rudniki zaprti oziroma bi se zaprli, če jih podjetje Ellinikos Xrysos ne bi kupilo ([38]). Zato bi se takšna naložba lahko obravnavala kot začetna naložba.

(145) Kljub temu dejstvo, da se prodaja rudnikov Cassandra obravnava kot začetna naložba, še ne pomeni, da je ta naložba skladna s Smernicami o regionalni pomoči iz leta 1998. Dva pogoja iz navedenih smernic nista izpolnjena, kot je prikazano v spodnjih odstavkih 146–152:

(146) Prvič, prodaja rudnikov Cassandra je začasen ukrep. V zvezi s tem Smernice o regionalni pomoči iz leta 1998 izrecno določajo naslednje: „Odstopanje od načela nezdružljivosti, ki je utemeljeno v členu 107(1) Pogodbe, se lahko za regionalno pomoč odobri samo, če se lahko zagotovi ravnovesje med posledičnim izkrivljanjem konkurence in ugodnostmi pomoči z vidika razvoja regije z omejenimi možnostmi … Posamezno *ad hoc* izplačilo pomoči enemu podjetju ali pomoč, ki je omejena na eno področje dejavnosti, ima lahko velik vpliv na konkurenčnost na zadevnem trgu, njegovi učinki na regionalni razvoj pa bodo verjetno preveč omejeni“ Takšna pomoč je običajno omejena na posebne ali sektorske industrijske politike, zato pogosto ne sledi duhu politike regionalne pomoči kot take. Ostati mora nevtralna glede porazdelitve proizvodnih virov med različne gospodarske panoge in dejavnosti. Komisija meni, da takšna pomoč ne izpolnjuje zahtev iz predhodnega odstavka (drugi odstavek točke 2 Smernic), razen če se ne dokaže nasprotno.

(147) Kljub temu, da je bila Grčija v času odločitve Komisije o začetku postopka z dne 10. decembra 2008 zaprošena, da izrazi mnenje o združljivosti pomoči s členom 107(3)(a) PDEU in Smernicami o regionalni pomoči iz leta 1998, Komisija ugotavlja, da Grčija nikakor ni dokazala, da je bilo pri prodaji rudnikov upoštevano ravnovesje med posledičnim izkrivljanjem konkurence in ugodnostmi pomoči z vidika razvoja regije z omejenimi možnostmi.

([38]) Res je, da država kot lastnik ne bi gospodarno izkoriščala rudnikov, zato se lahko nakup rudnikov s strani podjetja Ellinikos Xrysos obravnava kot nujno potreben za preprečitev izginotja teh sredstev iz zadevnega območja, ki prejema pomoč.

(148) Drugič, regionalna pomoč mora imeti spodbujevalni učinek, kar pomeni, da mora zagotoviti resnično spodbudo za prevzem naložbe, ki sicer ne bi bila izvedena na območjih, ki prejemajo pomoč. V tem duhu Smernice navajajo, da „morajo programi pomoči določati, da je treba vlogo za pomoč vložiti pred začetkom del v okviru projektov“ ([39]). Ta pogoj velja tudi za začasne ukrepe pomoči ([40]). Grčija ni dokazala, da je upravičenec deloval skladno s to zahtevo, niti da je vložil vlogo za pomoč pred začetkom projekta.

(149) Še več, kar zadeva spodbujevalni učinek pomoči, Komisija ugotavlja, da Grčija ni izvedla odprtega in brezpogojnega javnega razpisa za prodajo rudnikov Cassandra. Komisija meni, da bi bil tak odprt in brezpogojen javni razpis lahko preizkus, s katerim bi preverili, ali so na trgu prisotni vlagatelji, ki bi bili pripravljeni investirati v rudnike. Ker takega razpisa ni bilo, Komisija meni, da Grčija ni preverila stopnje pripravljenosti trga, da investira v rudnike Cassandra, in tako ni preverila potrebe po pomoči s spodbujevalnim učinkom.

(150) Poleg tega Komisija ugotavlja, da je nakup rudnikov Cassandra pomenil naložbo v rudarski sektor. Ta sektor je kapitalsko intenzivna industrijska panoga, ki zahteva vlaganje precejšnjih sredstev v razvoj poslovanja in dejavnosti. V skladu s poročilom Behre Dolbear so v obravnavanem primeru investicijski stroški za razvoj in izgradnjo rudnika v Skouries znašali 220 milijonov EUR (glej odstavek 66). Komisija ugotavlja, da je ta znesek bistveno večji od zadevnega zneska pomoči, in sicer 15,34 milijona EUR (glej seštevek zneskov iz odstavkov 111 in 124). Predvsem pa zgornji znesek pomoči pomeni samo 7 % naložbe, ki je potrebna v enem od rudnikov. Poleg tega Komisija ni prejela nobenih dokazov, da podjetje Ellinikos Xrysos ni bilo sposobno izvesti naložbe brez pomoči. Ravno nasprotno, Grčija in podjetje Ellinikos Xrysos sta se dogovorila, da bo slednje dejansko izvedlo kapitalske naložbe za razvoj rudnikov ([41]). Zato Komisija meni, da zadevna pomoč ni imela spodbujevalnega učinka in ni bila potrebna za vlagatelje, ki so bili pripravljeni kupiti rudnike Cassandra.

([39]) Točka 4.2 Smernic.

([40]) Glej zadevo T-162/06 *Kronoply proti Komisiji*, ZOdl. 2009, str. II-1, točki 80 in 81. V tej sodbi sodišče prve stopnje ne ugotavlja, ali ima zadevna pomoč spodbujevalni učinek, temveč jasno navaja, da je spodbujevalni učinek pogoj za združljivost regionalne pomoči in da se točka 4.2 Smernic o regionalni pomoči iz leta 1998 „nanaša na okoliščino časovnega zaporedja in da torej napotuje na preizkus *ratione temporis*, ki je za presojo spodbujevalnega učinka povsem primeren“. V zvezi z negativno odločitvijo zaradi pomanjkanja spodbujevalnega učinka pomoči za neposredno tujo naložbo velikega podjetja glej tudi Sklep Komisije z dne 14. oktobra 1998 o predlogu Avstrije, da odobri pomoč podjetju LiftgmbH (C(1998) 3212).

([41]) Kakor je določeno v členih 3(2) do (5) prodajne pogodbe iz leta 2003, je bilo podjetje Ellinikos Xrysos zavezano, da pripravi naložbeni načrt v 24 mesecih od objave zakona o ratifikaciji prodajne pogodbe in ga predloži v obvezno upravno odobritev ter odobreni načrt izvede v uradno predvidenem roku.

(151) Ne nazadnje pa Grčija na noben način ni dokazala, da je imela zadevna pomoč spodbujevalni učinek.

(152) Glede na zgoraj navedeno Komisija meni, da prodaja rudnikov Cassandra ne izpolnjuje preizkusov iz Smernic o regionalni pomoči iz leta 1998, da bi se lahko opredelila kot pomoč, združljiva s pomočjo za začetne naložbe.

(153) Poleg tega je treba preučiti, ali se lahko pomoč razglasi za združljivo s pomočjo za tekoče poslovanje v skladu s Smernicami o regionalni pomoči iz leta 1998. Smernice opredeljujejo pomoč za tekoče poslovanje kot pomoč, namenjeno zmanjšanju tekočih stroškov podjetja. V skladu s Smernicami se lahko pomoč za tekoče poslovanje izjemoma odobri v regijah, ki so upravičene na podlagi izjeme iz člena 107(3)(a) PDEU.

(154) Vendar je v skladu s Smernicami pomoč za tekoče poslovanje pomoč, „namenjena zmanjšanju tekočih stroškov podjetja“ (točka 4.15). Tekoči stroški so neinvesticijski in običajno periodični izdatki, potrebni za opravljanje neke dejavnosti. Zadevna pomoč ni financirala tekočih stroškov v tem smislu, temveč naložbo v osnovna sredstva (nakup rudnikov in zemljišča) in oprostitev obveznosti plačila davka za navedeno naložbo (davek na prenos). Torej zadevna pomoč ni bila porabljena za financiranje tekočih stroškov. Zato Komisija meni, da zadevna pomoč ne izpolnjuje opredelitve pomoči za tekoče poslovanje v smislu Smernic.

(155) Poleg tega se v skladu s Smernicami pomoč za tekoče poslovanje lahko odobri v upravičenih regijah, pod pogojem, da je stopnja pomoči sorazmerna z omejitvami, ki jih poskuša ublažiti, država članica pa mora dokazati obstoj teh omejitev in izmeriti njihovo pomembnost. V obravnavanem primeru Grčija ni predložila nobenih meritev ali izračunov glede omejitev regije in stopnje pomoči, s čimer bi dokazala, da so omejitve sorazmerne s stopnjo pomoči.

(156) Ne nazadnje mora biti v skladu s Smernicami pomoč za tekoče poslovanje časovno omejena in se postopno zmanjševati. Komisija ugotavlja, se pri zadevni prodaji ni uporabljala nikakršna časovna omejitev ali postopno zmanjševanje. Prodajna cena in opustitev obveznosti plačila davka, kakor sta določeni v prodajni pogodbi, sta bili dejansko določeni in potrjeni brez kakršnega koli sklicevanja na časovno omejitev ali zmanjševanje.

(157) Zato Komisija meni, da se pomoč ne more razglasiti za združljivo s Smernicami.

(158) Komisija sklepa, da se pomoč ne more razglasiti za združljivo s Smernicami o regionalni pomoči iz leta 1998.

(159) Glede združljivosti pomoči z Uredbo o splošnih skupinskih izjemah, ki nekatere kategorije pomoči razglaša za združljive s skupnim trgom z uporabo členov 107 in 108 PDEU ([42]), Komisija meni, da je na podlagi finančnih podatkov, ki so jih predložili grški organi, Ellinikos Xrysos veliko podjetje, kot prikazuje zgornji odstavek 12. V skladu s členom 1(5) Uredbe o splošnih skupinskih izjemah je začasna pomoč velikim podjetjem izključena iz področja uporabe navedene uredbe.

(160) Tudi v skladu s členom 8(3) Uredbe o splošnih skupinskih izjemah, kjer se pomoč iz Uredbe odobri velikim podjetjem, mora država članica potrditi bistven spodbujevalni učinek pomoči z dokumentom, ki analizira možnosti izvedbe projekta ali dejavnosti upravičenca s pomočjo in brez nje. Komisiji takšni dokazi niso bili predloženi.

(161) Ne nazadnje se v skladu z Uredbo o splošnih skupinskih izjemah šteje, da je pridobitev kapitalskih sredstev, neposredno povezanih z obratom, ki je bil zaprt ali bi bil zaprt, če ne bi bil kupljen, upravičen strošek, pod pogojem, da je transakcija potekala v skladu s tržnimi pogoji. Grški organi priznavajo, da je transakcija potekala brez odprtega, brezpogojnega in preglednega javnega razpisa ali neodvisne ocene tržne vrednosti sredstev rudnikov Cassandra. Zato Komisija meni, da zadevna prodaja ni potekala v skladu s tržnimi pogoji.

(162) Pomoč, odobrena podjetju Ellinikos Xrysos, torej ni združljiva z Uredbo o splošnih skupinskih izjemah.

(163) Člen 107(3)(c) PDEU navaja, da se lahko „pomoč za pospeševanje razvoja določenih gospodarskih dejavnosti ali določenih gospodarskih območij, kadar takšna pomoč ne spreminja trgovinskih pogojev v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi“, razglasi za združljivo z notranjim trgom.

(164) Komisija meni, da se izjema iz člena 107(3)(c) v obravnavanem primeru ne uporablja in da podjetje Ellinikos Xrysos ni upravičeno do pomoči za reševanje in/ali prestrukturiranje. V skladu s točko 7 Smernic Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah iz leta 1999, ki so veljale v času prodaje iz leta 2003 ([43]), „novo ustanovljeno podjetje ni upravičeno do pomoči za reševanje ali prestrukturiranje, tudi če je njegov začetni finančni položaj negotov. To se zgodi, na primer, kadar novo podjetje nastane iz likvidacije predhodnega podjetja ali samo prevzame sredstva takšnega podjetja“. Ellinikos Xrysos je podjetje, ki je bilo ustanovljeno tri dni pred nakupom rudnikov Cassandra. Poleg tega je pogoj za pridobitev pomoči za prestrukturiranje obstoj učinkovitega načrta za prestrukturiranje, Grčija pa takega načrta ni predložila. Pomoč, dodeljena podjetju Ellinikos Xrysos, torej ni združljiva s pravili pomoči za reševanje in/ali prestrukturiranje.

(165) Kar pa zadeva okoljsko pomoč, je bilo podjetju Ellinikos Xrysos naloženo, da mora izpolnjevati veljavne okoljske standarde. Zlasti je bilo podjetje zavezano, da izvede naložbe za varstvo okolja in izvaja svoje rudarske dejavnosti v skladu z grškimi in evropskimi okoljskimi zakoni. Ker je to zakonsko predpisano, podjetju Ellinikos Xrysos ni bilo treba zagotoviti pomoči, da bi delovalo skladno z zakonodajo.

SKLEPNE UGOTOVITVE O ZDRUŽLJIVOSTI

(166) Ob upoštevanju zgoraj navedenega Komisija sklepa, da so zadevni ukrepi pomoči nezdružljivi s PDEU.

(167) Komisija zlasti meni, da razlika med tržno vrednostjo sredstev rudnikov Cassandra in ceno, po kateri so bili ti prodani podjetju Ellinikos Xrysos, pomeni nezdružljivo pomoč v korist Ellinikos Xrysos. Komisija tudi meni, da znesek davka, ki bi ga podjetje Ellinikos Xrysos moralo plačati za nakup rudnikov in zemljišča, pomeni nezdružljivo pomoč v korist Ellinikos Xrysos.

V **SKLEPNE UGOTOVITVE**

(168) Na podlagi zgoraj navedenega Komisija sklepa, da obravnavani ukrepi pomenijo državno pomoč v korist podjetja Ellinikos Xrysos v smislu člena 107(1) PDEU. Komisija zlasti meni, da razlika med tržno vrednostjo sredstev rudnikov Cassandra in ceno, po kateri so bili prodani podjetju Ellinikos Xrysos, pomeni pomoč v korist Ellinikos Xrysos in da znesek davka, ki bi ga moralo podjetje Ellinikos Xrysos plačati za nakup rudnikov in zemljišča, prav tako pomeni pomoč v korist Ellinikos Xrysos.

(169) Poleg tega Komisija ugotavlja, da so obravnavani ukrepi nezdružljivi z notranjim trgom. Komisija zlasti meni, da

([42]) UL L 214, 9.8.2008, str. 3.

([43]) UL C 288, 9.10.1999, str. 2.

razlika med tržno vrednostjo sredstev rudnikov Cassandra in ceno, po kateri so bili prodani podjetju Ellinikos Xrysos, pomeni nezdružljivo pomoč v korist Ellinikos Xrysos in da znesek davka, ki bi ga moralo podjetje Ellinikos Xrysos plačati za nakup rudnikov in zemljišča, prav tako pomeni nezdružljivo pomoč v korist Ellinikos Xrysos.

(170) V skladu s PDEU in ustaljeno sodno prakso Evropskega sodišča ima Komisija pristojnost, da odloči, ali mora zadevna država članica razveljaviti ali spremeniti pomoč, če ugotovi, da ni združljiva z notranjim trgom ([44]). Sodišče je tudi dosledno trdilo, da je obveznost države, da razveljavi pomoč, za katero Komisija meni, da ni združljiva z notranjim trgom, namenjena ponovni vzpostavitvi prejšnjega stanja ([45]). V tem okviru je Sodišče ugotovilo, da je cilj dosežen, ko je prejemnik vrnil zneske, ki so mu bili odobreni z nezakonito pomočjo, in s tem izgubil pravico do ugodnosti, ki jo je imel v primerjavi s svojimi konkurenti na trgu, s čimer je vzpostavljeno stanje pred izplačilom pomoči ([46]).

(171) V skladu z navedeno sodno prakso člen 14 Uredbe Sveta (ES) št. 659/99 ([47]) določa naslednje: „Če se v primerih nezakonite pomoči sprejmejo negativne odločbe, Komisija odloči, da mora zadevna država članica sprejeti vse potrebne ukrepe, da upravičenec vrne pomoč“.

(172) Ker se obravnavani ukrepi štejejo za nezakonito in nezdružljivo pomoč, je treba zneske pomoči povrniti, da se ponovno vzpostavi stanje, ki je vladalo na trgu pred dodelitvijo pomoči. Izhodišče za vračilo mora biti čas, ko je upravičenec prejel ugodnost, tj. ko je bila pomoč upravičencu na voljo, pri čemer mora plačevati obresti, dokler ne izvede vračila.

(173) Element nezdružljive pomoči pri ukrepih je seštevek a) razlike med tržno vrednostjo sredstev rudnikov Cassandra in ceno, po kateri so bila prodana podjetju Ellinikos Xrysos (14 milijonov EUR) in b) zneska davka, ki bi ga podjetje Ellinikos Xrysos moralo plačati za nakup sredstev, tj. rudnikov in zemljišča (1,34 milijona EUR). Rezultat tega seštevka je 15,34 milijona EUR.

([44]) Zadeva C-70/72, *Komisija proti Nemčiji,* Recueil 1973, str. 813, točka 13.
([45]) Združene zadeve C-278/92, C-279/92 in C-280/92 *Španija proti Komisiji,* Recueil 1994, str. I-4103, točka 75.
([46]) Zadeva C-75/97 *Belgija proti* Komisiji, Recueil 1999, str. I-3671, točke 64–65.
([47]) UL L 83, 27.3.1999, str. 1.

(174) V zvezi z vračilom pa Komisija ugotavlja, da je člen 4 prodajne pogodbe iz leta 2003 vključeval dve določbi o razveljavitvi, ki podrobno navajata, da podjetje Ellinikos Xrysos lahko razveljavi prodajo v primeru: a) upravnega ali pravnega akta grških organov, ki spreminja status rudarskih dovoljenj; ali b) sodne odločbe (povezane s statusom rudarskih dovoljenj) za zaustavitev obratovanja ali izvajanja investicijskega načrta. V obeh primerih bi podjetje Ellinikos Xrysos sredstva vrnilo grški državi, povrnil pa bi se mu celotni znesek v višini 11 milijonov EUR, po možnosti z dodatno odškodnino.

(175) Grški organi navajajo, da bi se ti dve določbi lahko aktivirali s sklepom Komisije o vračilu nezdružljive pomoči. Ali gre za tak primer, je odvisno od razlage pogodbe in nacionalne zakonodaje. Tudi če se ti dve določbi aktivirata, to ne bi smelo vplivati na obveznost Grčije, da izterja znesek pomoči, naveden v tem sklepu –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Državna pomoč v višini 15,34 milijona EUR, ki jo je Grčija nezakonito dodelila podjetju Ellinikos Xrysos SA in krši člen 108(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije zaradi prodaje sredstev in zemljišča pod njihovo vrednostjo in oprostitve obveznosti plačila s tem povezanih davkov s ciljem, da se zaščitijo delovna mesta in okolje ter spodbudijo potencialni kupci rudnikov Cassandra, je nezdružljiva z notranjim trgom.

Člen 2

1. Grčija bo izterjala pomoč iz člena 1 od upravičenca.

2. Za vračljive zneske se obračunajo obresti od datuma, ko so bili upravičencu dani na voljo, do datuma, ko so bili dejansko vrnjeni.

3. Obresti se izračunajo na podlagi obrestnoobrestnega računa v skladu s poglavjem V Uredbe Komisije (ES) št. 794/2004 ([48]) in v skladu z Uredbo Komisije (ES) št. 271/2008 ([49]) o spremembi Uredbe (ES) št. 794/2004.

4. Grčija bo preklicala vsa še neizplačana plačila pomoči iz člena 1 z začetkom veljavnosti od datuma sprejetja tega sklepa.

([48]) UL L 140, 30.4.2004, str. 1.
([49]) UL L 82, 25.3.2008, str. 1.

Člen 3

1. Vračilo pomoči iz člena 1 se izvede takoj in učinkovito.

2. Grčija zagotovi, da se ta sklep izvede v štirih mesecih po uradnem obvestilu o tem sklepu.

Člen 4

1. V dveh mesecih od uradnega obvestila o tem sklepu predloži Grčija Komisiji naslednje informacije:

(a) skupni znesek (glavnica in obresti za vračilo), ki ga mora upravičenec vrniti;

(b) podroben opis že sprejetih in načrtovanih ukrepov za uskladitev s tem sklepom;

(c) listine, ki dokazujejo, da se je od upravičenca zahtevalo vračilo pomoči.

2. Grčija obvešča Komisijo o napredku glede sprejetih nacionalnih ukrepov za izvajanje tega sklepa, dokler se pomoč iz člena 1 dokončno ne povrne. Grčija na zahtevo Komisije takoj predloži vse informacije o že sprejetih in načrtovanih ukrepih za uskladitev s tem sklepom. Zagotovi tudi podrobne informacije o zneskih pomoči in obrestih za vračilo pomoči, ki jih je upravičenec že povrnil.

Člen 5

Ta sklep je naslovljen na Helensko republiko.

V Bruslju, 23. februarja 2011

Za Komisijo

Joaquín ALMUNIA

Podpredsednik